

TAMKin opiskelijoiden kannabiksen käyttö ja kannabisasenteet

Karoliina Kirjavainen

OPINNÄYTETYÖ
Lokakuu 2022

Sosionomin tutkinto-ohjelma

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Sosionomin tutkinto-ohjelma

KIRJAVAINEN, KAROLIINA:
TAMKIn opiskelijoiden kannabiksen käyttö ja kannabisasenteet

Opinnäytetyö 62 sivua, joista liitteitä 10 sivua
Lokakuu 2022

Opinnäytetyössä selvitettiin Tampereen ammattikorkeakoulun eli TAMKIn opiskelijoiden kannabiksen käyttöä sekä kannabikseen liittyviä asenteita. Tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa tietoa, jota voidaan hyödyntää opiskelijoiden hyvinvointiin liittyvien palveluiden suunnittelussa ja opiskelijoille suunnatussa päihdekasvatuksessa. Opinnäytetyö tehtiin yhteistyössä TreSilienssi-hankkeen kanssa, ja hankkeen päätyttyä yhteistyö jatkui TAMK Parven kanssa.

Opinnäytetyön tutkimus suoritettiin määrällisenä sähköisenä kyselynä. Tutkimukseen osallistuminen oli täysin anonymia ja vapaaehtoista. Kyselystä tiedotettiin Tampereen korkeakouluyhteisön intranetin kautta, jonka kooste tuli opiskelijoille sähköpostiin. Kyselyä jaettiin myös WhatsAppin kautta sekä sosiaalisessa mediassa. Kyselyyn vastasi 132 opiskelijaa, joista suurin osa oli iältään 19–24-vuotiaita. Enemmistö vastaajista koki olevansa naisia.

Lähes puolet opiskelijoista oli käyttänyt joskus kannabista. Suurin osa heistä oli kokeillut kannabista kerran tai yksittäisiä kertoja. Pieni prosentti opiskelijoista koki käyttävänsä kannabista säännöllisesti. Viisi prosenttia vastaajista koki joskus olleensa huolissaan kannabiksen käytöstään.

Suurin osa opiskelijoista kannatti kannabiksen dekriminialisointia, mutta laillistaminen jakoi mielipiteitä. Vastaajista suurin osa koki kannabiksen kokeiluun tai säännölliseen käyttöön kuuluvan terveydellisiä riskejä. Kannabista ei koettu tupakointia turvallisemmaksi, mutta alkoholiin verrattuna kannabiksen turvallisuus jakoi mielipiteitä. Kannabiksen ei koettu kuuluvan opiskelijaelämään. Suurin osa vastaajista ei uskonut, että kannabiksen dekriminialisointi tai laillistaminen lisäisi heidän kannabiksen käyttöään tai kokeiluaan.

Asiasanat: kannabis, kannabisasenteet, dekriminialisointi, laillistaminen, päihdekäyttö

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Social Services

KIRJAVAINEN, KAROLIINA:

Students' Cannabis Use and Attitudes towards Cannabis at Tampere University of Applied Sciences

Bachelor's thesis 62 pages, appendices 10 pages
October 2022

The purpose of this bachelor's thesis was to collect information on the students' use of cannabis and the attitudes towards cannabis usage at Tampere University of Applied Sciences students'. The objective of this thesis was to produce information that could benefit the services dedicated to students.

The data were collected through online survey tool. Participating in the study was completely anonymous and optional. 132 students completed the survey. The data were analysed using graphics made with Tixel.

Nearly half of the students had used cannabis at some point of their lives. Most of the students had tried cannabis on a single-time basis. Majority of the students supported the decriminalisation of cannabis, but the legalisation of cannabis did not gain as much support.

According to this thesis, the use of cannabis is so widespread that the services dedicated to students should make note of this phenomenon.

Key words: cannabis, cannabis attitudes, decriminalisation, legalisation, drug use

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	KANNABIS PÄIHDEKÄYTÖSSÄ	6
	2.1 Kannabis yleisesti	6
	2.2 Kannabiksen vaikutukset fyysiseen terveyteen	8
	2.3 Kannabiksen vaikutukset psyykkiseen terveyteen	9
3	KANNABIKSEN KÄYTTÖ JA ASEENTEET	12
	3.1 Kannabiksen käytön muodot ja motiivit	12
	3.2 Kannabiksen käytön yleisyys	14
	3.3 Kannabikseen liittyvät asenteet.....	16
	3.4 Kannabiksen laillistaminen ja dekriminointi.....	18
4	TOTEUTUS	21
	4.1 Tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymykset	21
	4.2 Toteutus ja menetelmät.....	22
	4.3 Aineiston analyysi	23
	4.4 Eettisyys ja luotettavuus.....	24
5	TULOKSET	26
	5.1 Vastajamäärä ja taustamuuttajat.....	26
	5.2 Kannabiksen käyttö.....	28
	5.3 Kannabisasenteet	33
6	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	43
	LÄHTEET	48
	LIITTEET	52
	Liite 1. Kysely TAMKin opiskelijoiden kannabiksen käytöstä ja kannabisasenteista	52
	Liite 2. Saatekirje kyselyn alussa	54
	Liite 3. Tietosuojaseloste	55
	Liite 4. Taulukot	56

1 JOHDANTO

”Taas rupes naapurin dänkit haisemaa”, Ville-Galle laulaa Gasellien kappaleessa *Mitä mä Malagas*. Dänkki on yksi lukuisista nimityksistä kannabikselle, joka mainitaan yhä useammassa uudessa hittikappaleessa. Eikä suotta, sillä kannabiksen käyttö on lisääntynyt etenkin tämän vuosikymmenen puolivälissä (Kannabiksen käyttö Suomessa 2021). Lisäksi asenteet kannabista kohtaan ovat muuttuneet myönteisemmiksi, vaikka asennoituminen muita huumausaineita kohtaan on pysynyt yhtä kriittisenä kuin ennenkin (Hakkarainen & Karjalainen 2017, 14).

Etenkin nuorten kohdalla muutos on selkeä. Vuotena 1995 yhdeksänluokkalaisista pojista viisi prosenttia oli käyttänyt kannabista, kun taas vuonna 2019 luku oli noussut 13 prosenttiin. Tyttöillä kannabiksen käyttö oli noussut viidestä prosentista yhdeksään prosenttiin. Lisäksi vuonna 2019 yli puolet pojista ja lähes puolet tytöistä kokivat kannabikseen kokeilun olevan riskitöntä tai riskien olevan vähäisiä. (Raitasalo & Härkönen 2019, 7.) Asenteiden ja käytön muutos ulottuu myös korkeakouluopiskelijoihin. Huumausaineiden käyttöä ja asenteita tutkivaan kyselyyn vastanneista yliopisto-opiskelijoista 33,8 prosenttia oli käyttänyt kannabista. Se koettiin myös vähiten vaaralliseksi huumausaineeksi. (Sairanen 2020, 45, 56–57.)

Päihteiden käyttöä ja asenteita tutkimalla saadaan paljon tietoa, jota voidaan hyödyntää opiskelijoiden hyvinvointiin liittyvien palveluiden suunnittelussa. Lisäksi aihe on ajankohtainen, sillä Suomessa käydään vilkasta keskustelua kannabiksen aiheuttamista haitoista ja hyödyistä sekä sen mahdollisesta laillistamisesta tai dekriminallisoinnista.

Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä TreSilienssi-hankkeen kanssa. TreSilienssi oli Tampereen korkeakoulu yhteisöiden toteuttama hanke, jonka tavoitteina on muun muassa opiskelijoiden hyvinvoinnin edistäminen korona-aikana ja sen jälkeen (Tresilienssi n.d). Hankkeen loputtua yhteistyö jatkui TAMK Parven kanssa, joka järjestää tukipalveluita Tampereen ammattikorkeakoulun opiskelijoille (TAMK Parvi, 2021).

2 KANNABIS PÄIHDEKÄYTÖSSÄ

2.1 Kannabis yleisesti

Kannabista saadaan *Cannabis sativa* sekä *Cannabis indica*-ruohokasveista (Aalto, Alho & Niemelä 2018, 116). Kasveista voidaan eristää 421 ainesosaa, joista 61 katsotaan päihdyttäväksi kannabinoleiksi. Yleisin ja psykoaktiivisin kannabinoli on THC eli delta-9-tetrahydrokannabinoli, jonka pitoisuus riippuu muun muassa kasvin kasvuolosuhteista, maaperästä sekä geneettisistä ominaisuuksista. (Dahl & Hirschovits 2002, 7.) Päihdekäytössä toinen tärkeä kannabinoli on THC:n lisäksi CBD eli kannabidioli. CBD ei ole päihdyttävä kannabinoidi, mutta sen määrä vaikuttaa siihen, miten kannabiksen vaikutukset koetaan. Kannabislajikkeiden kannabinoidiprofiilit ovat erilaisia, mutta päihdekäytössä olevien kasvien THC:n osuus on korkea ja CBD:n osuus on matala. (Aalto, Alho & Niemelä 2018, 116.)

Kannabistuotteet voidaan jakaa kolmeen eri tyyppiin; marihuanaan, hasikseen sekä kannabisöljyyn (Lappalainen-Lehto, Romu & Taskinen 2008, 73). Marihuana on vihreää, keltaista tai ruskeaa rouhetta, joka saadaan kuivattamalla lehtiä ja varsia. THC:tä marihuanassa on noin 0,35–12 painoprosenttia. Hasis on kasvista saatavaa pihkaa, jota erittyy hede- tai emikukinnoista. Sitä myydään tummanruskeina levyinä, pieninä palasina sekä jauheena, ja sen THC-pitoisuus on 4–10 painoprosenttia. Kannabisöljy on kannabiksen öljyutetta, jossa THC:tä on 15–70 painoprosenttia. (Dahl & Hirschovits 2002, 7.) Lisäksi on olemassa muuntohuumeeksi luokiteltua synteettistä kannabista (Aalto, Alho & Niemelä 2018, 117).

Historian saatossa kannabista on käytetty lääkekasvina lähes ympäri maailman. Se levisi Kiinasta ja Intiasta Lähi-itään sekä Afrikkaan, ja sieltä eteenpäin Eurooppaan. Egyptiläiset ja assyrialaiset käyttivät kannabista muun muassa keuhkoputkentulehduksiin ja unettomuuteen, kun taas roomalaiset käyttivät samaa kasvia korvasäryn ja ilmavaivojen lieventämiseen. Päihdekäyttö ilmestyi kuitenkin nopeasti kuvioihin, sillä kreikkalaiset ja roomalaiset saattoivat tarjota vierailleen kan-

nabista hyvän tunnelman merkeissä. Runsaampaakin päihteidenkäyttöä on todennäköisesti tapahtunut, sillä Rooman keisariajalta on peräisin ensimmäiset varoitukset kannabiksen liikkakäytöstä. Keskiajan Euroopassa kannabis tunnettiin sekä lääkkeenä että päihteenä. Napoleon I:n aikoihin hasis kantautui Ranskaan, jossa perustettiin 1840-luvulla hasisklubi. Klubin olivat perustaneet pariisilaiset kirjailijat ja sen tarkoituksena oli käyttää hasista päihtymystarkoituksessa. Ranskasta hasis kantautui muualle Eurooppaan, kuten myös Suomeen. Suomessa kannabista oli mahdollista saada apteekista 1800-luvulla lääkekäyttöön. Päihdekäytön ensimmäiset viitteet ovat peräisin 1900-luvun puolivälistä. Kannabiksen kotikasvatus ja suomalainen kannabiksen tuottaminen on selkeästi lisääntynyt 2000-luvulla. (Aalto, Alho & Niemelä 2018, 20, 116.)

Yleisin kannabiksen käyttötapa on sen polttaminen sätkän tai piipun avulla, jolloin päihtymystila kestää noin kahdesta neljään tuntiin. Kannabista voi myös syödä tai juoda, muun muassa teen tai leivonnaisten muodossa. Tällöin päihtymystila kestää pidempään, jopa yli kuusi tuntia. Lisäksi suun kautta otettua kannabista nautitaan yleensä 3–5-kertainen määrä tavanomaiseen annokseen verrattuna ja päihde alkaa vaikuttamaan noin tunnin kuluttua syömisestä tai juomisesta. (Dahl & Hirschovits 2002, 7.) Akuutissa kannabispäihtymyksessä käyttäjä on puhelias ja ulospäinsuuntautunut. Joskus päihtynyt alkaa kokea olonsa ahdistuneeksi, kun päihtymystila jatkuu ja syvenee. Yleensä päihtyneen silmänvalkuaiset punoittavat ja käyttäjä saattaa olla nälkäinen verensokerin laskun vuoksi. Muita oireita voivat olla suun kuivuminen ja valoherkkyys. Päihtymystilassa arviointi-, koordinaatio ja reaktiokyky heikkenee, mikä voi aiheuttaa vaaratilanteita etenkin liikenteessä. (Lappalainen-Lehto, Romu & Taskinen 2008, 73–74.)

Päihteidenkäyttäjät hakee yleensä kannabiksen avulla onnellisuuden ja mielihyvän tunnetta eli euforiaa. Kannabiksen toivottu ominaisuus voi myös olla rentoutuminen. Aistikokemukset vahvistuvat päihtymystilassa ja isoilla annoksilla voi olla hallusinogeenisiä vaikutuksia. Kannabislajikkeen THC:n ja CBD:n määrän suhteella on suuri merkitys siinä, millaisia tuntemuksia kannabis aiheuttaa. Jos lajikkeessa on enemmän THC:tä ja vähemmän CBD:tä, niin se on päihdyttävämpi kuin lajike, jossa on enemmän CBD:tä verrattuna THC:hen. Päihdyttävämmät lajikkeet vaikuttavat haitallisemmin kannabiksen käytöstä aiheutuviin psyykkisiin oireisiin. (Aalto, Alho & Niemelä 2018, 120.)

Kannabis pysyy elimistössä pitkään, sillä kannabinolien puoliintumisaika on useita päiviä, yleensä jopa kahdeksan päivää. Yksittäinen annos kannabista on poistunut kehosta kokonaan vasta viikkojen kuluessa, yleensä noin 2–4 viikon jälkeen. Lisäksi kannabinoilit varastoituvat elimistöön, jos kannabista käytetään pitkään ja säännöllisesti. Varastoituaessaan ne häiritsevät elintoimintoja ja voivat aiheuttaa uusiutuvia lieviä päihtymistiloja, vaikka kannabista ei olisikaan käytetty uudestaan. (Dahl & Hirschovits 2002, 8.)

Kannabiksen päihdekäyttöön liittyy myös niin kutsuttu porttiteoria. Porttiteorian mukaan kannabiksen käyttäminen johtaa muiden laittomien huumausaineiden käyttämiseen. Kannabiksen käyttäjät päätyvät todennäköisemmin käyttämään muita päihteitä verrattuna muuhun väestöön, mutta tutkimusten mukaan tupakointi on parempi enne laittomien huumausaineiden käyttöön kuin kannabiksen käyttö. Todennäköisempi syy laittomien huumausaineiden käyttämiseen on nuorten mahdollisuudet käyttää sekä kannabista että muita huumausaineita sekä henkilön oma kokeilunhalu käyttää kyseisiä päihteitä. (Rassool 2009, 106.)

2.2 Kannabiksen vaikutukset fyysiseen terveyteen

Poltetulla kannabiksella on paljon erilaisia vaikutuksia hengityselimistöön. Yhdessä kannabisannoksessa on enemmän syöpää aiheuttavia aineita eli karsinoogeneja kuin yhdessä tupakka-annoksessa, esimerkiksi marihuanasätkässä on viisi kertaa enemmän tervaa ja hiilimonoksidia kuin tupakassa. Kannabiksen käyttö voi aiheuttaa muun muassa limakalvotulehduksia, kroonista keuhkoputkentulehdusta ja keuhkolaajentumaa, minkä lisäksi riski sairastua syöpään kasvaa. Päivittäin kannabista polttaville saattaa kehittyä kasvaimia kieleen ja leukaan. (Dahl & Hirschovits 2002, 11–12.) Säännöllinen kannabiksen käyttö lisää etenkin aivo- ja ydinjatkosten kasvainten sekä kurkunpääsyövän riskiä. Miehillä todennäköisyys sairastua eturauhassyöpään kasvaa kannabiksen käytön myötä ja naisilla todennäköisyys sairastua kohdunkaulan syöpään kasvaa. Pitkittänyt yskä voi myös olla pitkäkestoisen ja säännöllisen kannabiksen käytön tulos. (Aalto, Alho & Niemelä 2018, 123.)

THC voi heikentää vastustuskykyä, joka aiheuttaa infektorisikin kasvamista ja altistaa näin esimerkiksi keuhkokuumeelle (Aalto, Alho & Niemelä 2018, 123). Vastustuskykyä heikentää myös valkosolujen väheneminen, jota aiheutuu kannabiksen käytöstä. Kannabiksesta johtuvan päihtymystilan aikana esimerkiksi pulssi kohoaa ja verenpaine muuttuu, joka voi pahentaa sydän- ja verenkiertosairauksien oireita. Myös aivoinfarkti voi laueta kannabiksen käytön seurauksena. (Dahl & Hirschovits 2002, 12.) Aivoinfarktirisikin epäillään johtuvan verenpaineen kohoamisesta tai verisuonikouristuksesta kannabiksen käytön vuoksi. Cannabis vaikuttaa käyttäjänsä psykomotorisesti lisäten onnettomuusriskiä. (Lappalainen-Lehto, Romu & Taskinen 2008, 98.)

Hormonitoiminta voi häiriintyä kannabiksen käyttäjällä. Testosteronin tuotanto vähenee käytön aikana vaikuttaen sperman laatuun ja hedelmöityskykyyn. Kuukautiskierto voi muuttua säännöllisestä epäsäännölliseksi käytön seurauksena. Mikäli kannabista on alettu käyttää murrosiässä, se vaikeuttaa normaalia hormonaalisen kehityksen kulkua ja pidentää murrosikää. Sikiö voi altistua kannabikselle kohdussa, sillä kannabinoilit läpäisevät istukan ja kertyvät sikiöön. Kasvu voi olla hidastunut ja syntyminen pienipainoisena on todennäköisempää, jos sikiö on altistunut THC:lle. Jatkuva altistuminen vaikuttaa lapsen käytökseen ja kehitykseen syntymän jälkeen. THC erittyy myös äidinmaitoon. (Dahl & Hirschovits 2002, 12.)

Päihteiden yliannostuksessa on usein uhkana hengityksen lamaantuminen, joka voi johtaa kuolemaan. Cannabis kuitenkin poikkeaa muista päihteistä siinä, että sen käyttö ei ole johtanut kertaakaan myrkytystilaan, joka aiheuttaisi käyttäjän kuoleman. (Lappalainen-Lehto, Romu & Taskinen 2008, 98.) Kannabiksesta aiheutuvat kuolemat liittyvät usein esimerkiksi tapaturmiin tai sairauksiin, joissa cannabis on ollut osana.

2.3 Kannabiksen vaikutukset psyykkiseen terveyteen

THC heikentää oppimiskykyä, lyhytkestoista muistia sekä keskittymiskykyä. Cannabisin käyttäjällä miellelyhtymät eivät ole yhtä johdonmukaisia kuin ennen ja

tilannearviointikyky heikentyy. Säännöllisen käytön jälkeen muisti ja huomiointikyky voi olla heikentyneet, mutta tämä korjaantuu käytön lopettamisen jälkeen. (Dahl & Hirschovits 2002, 10.) Poikkeuksena ovat kuitenkin nuorena säännöllisen kannabiksen käytön aloittaneet, sillä heidän muistiongelmansa eivät välttämättä korjaannu lopetuksen jälkeen vaan muutokset jäävät pysyviksi (Aalto, Alho & Niemelä 2018, 255). Tunne- ja mielihyväkokemuksia käsittelevä, aivojen limbisen järjestelmä häiriintyy käytön seurauksena (Dahl & Hirschovits 2002, 10). Säännöllinen, nuorena aloitettu kannabiksen käyttö on todettu heikentävän koulumenestystä ja lisäävän todennäköisyyttä opintojen keskeyttämiseen ja riskiä syrjäytymiseen (Aalto, Alho & Niemelä 2018, 255).

Suuret annokset voivat aiheuttaa psykoottisia oireita, kuten sekavuutta, muistamattomuutta, harhaluuloisuutta sekä hallusinaatioita. Tätä tilaa kutsutaan kannabispsykoosiksi, ja sen puhkeamisen edellytykseksi vaaditaan yleensä pitkään jatkunutta ja runsasta käyttöä. Tunteita epätodellisuudesta voi syntyä kuitenkin pelkkien suurien annoksien vuoksi. (Dahl & Hirschovits 2002, 10.) Psykoosiin sairastumisen riski on suurempi, kun kannabiksen säännöllinen käyttö on alkanut nuorella iällä. Erityisen suuri riski syntyy, kun lähisuvussa on vakavia mielenterveyden häiriöitä, kuten skitsofreniaa. Lisäksi kannabiksen käytön on arvioitu kaksinkertaistavan skitsofreniaan sairastumisen riskin. Mikäli kannabiksen käyttö on säännöllistä ja THC-pitoisuudeltaan vahvaa, skitsofreniaan sairastumisen riski voi nousta kuusinkertaiseksi verrattuna kannabista käyttämättömiin henkilöihin. (Aalto, Alho & Niemelä 2018, 122–123.)

Säännöllinen ja runsas käyttö voi aiheuttaa muutoksia käyttäjän persoonallisuuteen, tunne-elämään ja sosiaalisiin suhteisiin. Jäädessään kannabikseen koukuun, käyttäjän elämä alkaa pyöriä päihteen ympärillä ja hän voi eristäytyä muista ihmisistä. Muut sosiaaliset suhteet kärsivät ja käyttäjälle voi jäädä ryhmä, jossa on samoja kannabikseen liittyviä mielenkiinnon kohteita. Koulu- ja työtehtävät voivat jäädä tekemättä, etenkin jos ne vaativat hyvää älyllistä suoritustasoa. Myös henkinen aikuistumisprosessi keskeytyy nuorilla. (Dahl & Hirschovits 2002, 10–11.) Aikuistumisprosessiin vaikuttaa aivojen kypsyminenkehitys, jota kannabiksen käyttö voi häiritä. Esimerkiksi säännöllisesti kannabista käyttävillä nuorilla

esiintyy poikkeavuuksia eri aivoalueilla verrattuna nuoriin, jotka eivät käytä kannabista. Muutosten tarkempaa merkitystä ei kuitenkaan toistaiseksi tiedetä. (Aalto, Alho & Niemelä 2018, 255.)

Amotivaatiosyndrooma syntyy pitkäkestoisen ja raskaan kannabiksen käytön tuloksena. Sen oirekuvaan kuuluu saamattomuutta, apaattisuutta, motivaation huononemista sekä ongelmia suoriutua arkipäiväisistä rutiineista. (Alho, Aalto & Niemelä 2018, 122.) Käyttäjistä tulee välinpitämätön ja passivoitunut. Lisäksi syndroomassa esiintyy heikkoa ongelmanratkaisukykyä, ärsyyntymiskynnyksen mataluutta, keskittymiskyvyn heikkoutta, luovuuden estymistä sekä osaamisen ja kykyjen aliarvioimista. Syndrooma voi kestää 6–9 kuukautta käytön lopettamisen jälkeen. (Dahl & Hirschovits 2002, 11.) Amotivaatiosyndrooma sekoitetaan helposti masennuksen kanssa, etenkin jos kannabiksen käyttäminen ei ole tiedossa. Kannabiksen pois jättäminen useiksi kuukausiksi auttaa erottamaan amotivaatiosyndroomaan ja masennuksen. Pitkäkestoinen ja säännöllinen kannabiksen käyttö vaikuttaa dopamiinin tuotantoon ja näin ollen oppimisesta saatuun mielihyvään sekä siten motivaatioon. Motivaation puute voi olla tulosta myös siitä, että kannabis on muuttunut elämän keskeiseksi toiminnaksi, joka valtaa aikaa muilta elämään kuuluvilta asioilta, kuten harrastuksilta. (Aalto, Alho & Niemelä 2018, 122.)

3 KANNABIKSEN KÄYTTÖ JA ASENTEET

3.1 Kannabiksen käytön muodot ja motiivit

Kannabiksen käytön voi jakaa kokeiluun, säännölliseen käyttöön sekä ongelmakäyttöön. Lisäksi käyttöä voidaan kutsua viihdekäytöksi, kun käyttäjä kokee päihteen käytön olevan hallittua ja saavansa käytöstä pääosin myönteisiä seurauksia (Keskeiset käsitteet 2020). Kokeilun aikana kannabista käytetään kerran tai yksittäisiä kertoja. Erialaisten päihteen kokeilu voi liittyä nuoren kehitykseen, mutta osa kokeiluista voi jäädä vakituisesti käytösmalliksi. Ensimmäiset päihdekokeilut tapahtuvat yleensä 10–15-vuoden iässä, tyypillisesti tupakkatuotteilla tai alkoholilla. Yleisin kokeiltu laiton huumausaine on kannabis. (Kosola, Niemelä & Niemelä 2018, 865–866.) Kannabiskokeiluista suurin osa tehdään arvioiden mukaan täysi-ikäisinä, vaikka käyttöä esiintyy myös alaikäisillä, esimerkiksi yläasteella (Aalto, Alho & Niemelä 2018, 251).

Ystävyyssuhteilla on merkittävä rooli päihteen kokeilussa, sillä yleensä huumet saadaan ystäviltä tai tuttavilta. Mikäli ystäväpiirissä on myönteinen asenne päihteitä kohtaan ja sääntöjä rikkovaa käytöstä, niin todennäköisyys kokeilua kohtaan nousee. Myös vanhempien ja sisarusten päihdekäytöllä ja myönteisillä päihdeasenteilla on suuri vaikutus kokeilunhaluisuuteen. (Aalto, Alho & Niemelä 2018, 253.) Kokeilunhaluisuuteen liittyy myös usein uteliaisuus. Kannabis koetaan jännittävänä ja uutena asiana, minkä lisäksi laittomuus voi lisätä kiinnostavuutta (Talvitie 2016, 31).

Kannabiksen kokeilun mahdollistaa päihteen saatavuus. Kannabista on mahdollista saada omilta vanhemmilta tai sisaruksilta, mikäli he käyttävät huumausaineita (Aalto, Alho & Niemelä 2018, 253). Kannabiskokeilut vaihtelevat alueellisesti, sillä esimerkiksi Uudellamaalla kokeiluja on kaksinkertainen määrä Etelä-Pohjanmaahan verrattuna (Kosola, Niemelä & Niemelä 2018, 866). Syynä alueelliseen vaihteluun on todennäköisesti päihteen saatavuuden erot. Näin ollen nuoret, jotka olisivat kiinnostuneita kannabiksen kokeilusta, eivät päädy kokeilemaan kyseistä päihdettä, sillä sen saamiseksi täytyy nähdä paljon vaivaa. Ilmiö

toimii kuitenkin myös päinvastoin, eli nuoret voivat päätyä kokeilemaan kannabista helpon saatavuuden vuoksi, koska kynnyks käyttöö kohtaan voi madaltua.

Kokeilusta muuttuu säännölliseksi käytöksi, kun päihteen käytöstä tulee tapa ja päihdettä käytetään esimerkiksi viikoittain. Motiivit säännölliseen käyttöön voivat olla monimutkaisempia kuin kokeilussa, mutta suurin syy kannabiksen käyttöön on euforian eli hyvän olon tunteen hakeminen päihtymällä. Päihtymystilan hakeminen voidaan yhdistää hauskan pitämiseen, jossa cannabis tarjoaa tilaisuuden ”elää täysillä”. Kannabiksen käyttö voi olla sosiaalinen tapahtuma, jossa päihde lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja samanlainen kokemus halutaan jakaa muiden kanssa. Ystävien kanssa käyttäminen korostaa turvallista seuraa ja paikkaa, jolloin laittomien huumausaineiden käyttö ei tule ilmi ulkopuolisille. Lisäksi cannabis voidaan käyttää rentoutumiseen tai tajunnallisuuden laajentamiseen, jossa se parantaa käyttäjän luovuutta. (Talvitie 2016, 21–22, 25, 27.)

Altistavana tekijänä säännölliseen käyttöön toimii perhetausta. Vanhempien sekä sisarusten päihteen käyttö sekä myönteiset päihdeasenteet altistavat sekä kokeilulle että säännölliselle käytölle kun riskitekijät kasaantuvat. Jos vanhemmat ovat päihdeongelmaisia ja cannabis kokeilleen nuoren elämässä on ollut traumaattisia elämäntapahtumia, kuten perheväkivaltaa ja kaltoinkohtelua, nuoren riski päihteen käyttöön lisääntyy. Päihdeongelmaisten vanhempien lapsilla on muuta väestöä enemmän käytöshäiriöitä, joka voi lisätä päihdeongelmien riskin muodostumista. Käytöshäiriöihin liittyvät itsehallinnan vaikeudet, kuten impulssikontrollin ongelmat ja aggressiivisuus. Psykiatriset häiriöt voivat vaikuttaa etenkin nuoruusiän päihteen käyttöön, kuten myös käyttäjän persoonallisuus ja siihen liittyvät riskitekijät. Päihdeongelmien kehittymiseen vaikuttaa kokemushaluinen temperamenttityyppi, jonka on havaittu lisäävän päihteen käytön riskiä. Lisäksi perimä voi vaikuttaa päihderiippuvuuden syntyyn. (Aalto, Alho & Niemelä 2018, 253–254.)

Talvitien tutkimuksessa (2016) vastaajat toivat esille cannabisin käytön merkityksen päivittäisistä ongelmista selviytymisessä ja arjen jaksamisessa. Vastaajat kertoivat käyttävänsä cannabisista sydänsuruista selviytymiseen, unettomuuteen, kivunlievitykseen sekä masennuksen ja ahdistuksen hoitoon. Cannabisin käyttö

korvasi esimerkiksi lääkärin määräämät lääkkeet ja sitä saatettiin käyttää virikkeenä, jotta elämä ei olisi liian tylsää. (Talvitie 2016, 30–31.) Kannabiksen käyttö päivästä selviytymiseen voi viitata kannabiksen ongelmakäyttöön, joka tarkoittaa riippuvuuden kehittymistä. Riippuvuus kannabiksesta kehittyy noin kymmenelle prosentille käyttäjistä. Päivittäin kannabista käyttää Suomessa arviolta 6000–8000 henkeä. Kannabiksen riippuvuuden, käyttöhäiriön tai haitallisen käytön esiintyvyys suomalaisissa nuorissa aikuisissa on noin kahden prosentin luokkaa. Suurin osa kannabiksesta riippuvaisista henkilöistä ovat riippuvaisia myös muista laittomista huumausaineista ja heillä saattaa esiintyä sekakäyttöä. Kannabiksesta riippuvaiseksi tuleminen on yleensä osa laajempaa päihdeongelmaa. (Aalto, Alho & Niemelä 2018, 116.)

3.2 Kannabiksen käytön yleisyys

Kannabis on kiistatta yleisin laitton päihde, jonka käyttö vaikuttaa lisääntyvän vuosi vuodelta. Huumausaineiden käyttö alkoi Suomessa lisääntyä 1960-luvulla, jolloin kannabiksen ohella käytettiin myös amfetamiinia ja LSD:tä. 1970-luvulla ”huumebuumin” seurauksena päihteiden käyttö ja kokeilu vähenivät hetkellisesti, kunnes 1990-luvulla tilanne palasi samanlaiseksi kuin ennen. 2000-luvulla kannabista alettiin kasvattamaan yhä enemmän kotona, joka johti hasiksen käytön vähenemiseen, mutta marihuanan yleistymiseen. (Hakkarainen, Karjalainen & Salasuo 2020, 456.) Nuorten keskuudessa kannabis on tullut tutuksi päihteeksi, sillä ammattikoululaisten kannabiskokeilut ovat merkittävästi yleistyneet viime vuosikymmenien aikana, kuten myös nuorten aikuisten kannabiksen käyttö. Laittomien huumausaineiden käyttö on tullut nuorille enemmän arkipäiväisemmäksi kuin ennen, sillä yhä useammalla nuorella on tuttavapiirissä henkilö, joka on kokeillut huumausaineita tai tarjonnut niitä. (Aalto, Alho & Niemelä 2018, 250.)

Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos eli THL on seurannut suomalaisten huumeiden käyttöä ja huumeasenteita 1990-luvun alkupuolelta lähtien. Tutkimukseen valitaan satunnaisotannalla 15–69-vuotiaita suomalaisia, joille lähetetään kysely. Kyselyitä suoritetaan säännöllisesti, minkä lisäksi vertailukelpoisuuden vuoksi kyselyt ovat olleet samankaltaisia joka kyselyn aikana. Kyselyiden mukaan vuonna 1992 vain kuudella prosentilla vastaajista oli kokemuksia kannabiksesta.

Vuonna 2018 määrä oli noussut 24 prosenttiin, eli muutos vuosien välissä on ollut suuri. (Karjalainen, Pekkanen & Hakkarainen 2020, 3, 17.) Yksi tekijä muutokseen voi olla huumemarkkinoiden muuttuminen. Huumeiden hankkimista varten ei tarvitse enää tutustua uusiin ihmisiin, joiden kautta päihtedien hankinta on mahdollista. Tor-verkon avulla kuka tahansa voi hankkia lähes tulkoon mitä tahansa päihdettä ja maksaminen onnistuu kryptovaluuttojen, kuten Bitcoinin avulla. Kannabiksen kotikasvatuksen vuoksi päihdettä on helpommin saatavilla, sillä kannabistuotteita ei tarvitse tuoda salakuljetuksen avulla Suomeen, vaan tuotteet voidaan valmistaa alusta loppuun itse. (Hakkarainen, Karjalainen & Salasuo 2020, 456–457.)

Arviolta 700 000 suomalaista on joskus elämänsä aikana kokeillut kannabista (Aalto, Alho & Niemelä 2018, 116). Kannabiskokeilut ovat olleet yleisempiä 25–34-vuotiaiden keskuudessa vuonna 2018. Kyseisessä ikäluokassa jopa lähes puolet miehistä on joskus kokeillut kannabista, ja naisista 41 prosenttia. Miehillä vaikuttaa ylipäätään olevan enemmän kokemuksia kannabiksen käytöstä. (Karjalainen, Pekkanen & Hakkarainen 2020, 17.) Sukupuolien välinen ero toistuu myös yläasteikäisillä, sillä European School Survey Project on Alcohol and other Drugs eli ESPAD-tutkimuksessa on huomattu, että kannabista oli käyttänyt 13 prosenttia pojista ja yhdeksän prosenttia tytöistä vuonna 2019. Vuonna 1995 vastaavat luvut olivat pojilla ja tytöillä sama, eli viisi prosenttia. Muiden laittomien huumausaineiden kohdalla vastaavaa muutosta ei ole huomattu. (Raitasalo & Härkönen 2019, 1, 7.) Miehillä ja pojilla kannabiksen käyttö saattaa olla siis todennäköisempää kuin naisilla tai tytöillä. Muunsukupuolisten kannabiksen käytöstä ei ole paljoa tietoa, sillä usein kyselyissä sukupuoli voi valita vain miehen tai naisen.

Korkeakouluopiskelijoiden kannabiksen käyttöä on tutkittu muun muassa lappeenrantalaisille yliopisto-opiskelijoille suunnatussa kyselyssä, jonka tavoitteena oli tutkia huumausaineiden käyttöä ja huumausaineisiin liittyviä asenteita. Kannabista oli kokeillut 33,8 prosenttia vastaajista. Kahdeksan prosenttia oli käyttänyt kannabista viimeisen kuukauden aikana ja päivittäin kannabista käytti 0,6 prosenttia vastanneista. Näin ollen kannabis oli yleisin käytetty laiton huumausaine kyselyssä. Yleisintä kannabiksen käyttöä oli 15–34-vuotiaiden opiskelijoiden kes-

kuudessa. Kannabista kokeilleiden miesten osuus oli 41,7 prosenttia kaikista vastanneista opiskelijoista ja naisten osuus 20,2 prosenttia. (Sairanen 2020, 45, 48–49.) Kannabis oli myös käytetyin huume Mikkelin ammattikorkeakoulun terveystieteiden alan opiskelijoiden keskuudessa, jossa sen käyttö oli yleisintä 18–24-vuotiaiden ikäryhmässä (Pesonen & Kinanen 2015, 22–23). Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön eli YTHS:n tuottaman kyselyn mukaan kannabista oli käyttänyt tai kokeillut joskus 24,2 prosenttia kaikista vastanneista miehistä sekä 16,9 prosenttia kaikista vastanneista naisista (Kunttu, Pesonen & Saari 2017, 64).

Jyväskylän ammattikorkeakoulussa tehdyssä opiskelijoiden psykoaktiivisten aineiden käyttöä selvittävässä tutkimuksessa tuli esille, että vastaajista 31,18 prosenttia oli kokeillut kannabista ja säännöllisesti kannabista käytti 3,51 prosenttia. Suurin osa kannabiksen käyttävistä oli kokeillut kannabista ensimmäisen kerran 18–21-vuotiaina ja yleisin syy käyttämiseen oli kokeiluhalu. (Holopainen & Mappes 2013, 37, 48–49.) Karelia-ammattikorkeakoulun sairaanhoitajaopiskelijoille suunnatussa päihteiden käyttöä ja asenteita tarkastelevassa kyselyssä 16 prosenttia vastaajista oli käyttänyt kannabista, 14 prosenttia oli käyttänyt marihuanaa ja kaksi prosenttia oli käyttänyt hasista (Pukarinen 2019, 38). Kannabiksen ongelmakäytöstä korkeakouluopiskelijoilla ei ole tietoa.

3.3 Kannabikseen liittyvät asenteet

Kannabiksen käytön lisääntymiseen vaikuttaa myös päihteisiin liittyvät asenteet. Kannabikseen suhtaudutaan selkeästi eri tavalla kuin muihin laittomiin päihteisiin, ja sen käyttö rinnastetaan usein alkoholiin ja tupakkaan. Suomalaisten asenne kannabista kohtaan on lieventynyt vuosien saatossa, samaan aikaan kun kannabiksen käyttö on lisääntynyt. Rangaistusta kannabiksen käytöstä ja hankinnasta ei enää kannateta samalla tavalla kuin ennen, eikä ajatusta kannabiksen laillistamisesta vastusteta yhtä jyrkästi kuin kymmenen vuotta sitten (Rönkä & Markkula 2020, 22).

Asenteisiin liittyvät myös käsitykset siitä, kuinka vaarallisena päihdettä pidetään. THL:n kyselyiden mukaan suomalaisten asenteet muita huumausaineita kohtaan

ovat pysyneet kriittisenä (Karjalainen, Pekkanen & Hakkarainen 2020, 35). Kannabiksen käytön ja kokeilun riskejä pidetään kuitenkin lievinä, vaikka myös humalajuonnin sekä tupakoinnin riskeihin on alettu suhtautumaan kriittisemmin kuin aikaisemmin (Rönkä & Markkula 2020, 27). Vuoden 2019 ESPAD-tutkimuksessa yli puolet pojista ja lähes puolet tytöistä kokivat, että kannabiksen kokeiluun liittyy vähäisiä riskejä tai riskejä ei ole lainkaan. Säännöllisen käytön kohdalla vastaavat luvut olivat pojilla 16 prosenttia ja tytöillä kuusi prosenttia. (Raitasalo & Härkönen 2019, 12.)

Käsitykset kannabiksen käytön riskeistä ovat alkaneet lieventyä etenkin 2000-luvulla nuorten keskuudessa. Vuonna 2014 täysikäisistä 69 prosenttia oli sitä mieltä, että yhden tai kahden kerran kannabiskokeilulla on vähäisiä riskejä. Alikäisistä samaa mieltä oli 46 prosenttia vuonna 2015. (Rönkä & Markkula 2020, 27.) Myös lappeenrantalaisten yliopisto-opiskelijoiden mielestä kannabis koettiin vähiten vaarallisena huumausaineena. Vastaajista 59,7 prosenttia oli sitä mieltä, että kannabiksen kokeilu ei ole vaarallista, minkä lisäksi kannabis koettiin myös eniten kokeiluhalua herättävänä päihteenä. Kannabista olisi valmis kokeilemaan 19 prosenttia suomalaisista, ja yliopisto-opiskelijoilla tämä näkyi niin, että 30,6 prosenttia vastaajista olivat halukkaita kokeilemaan tai käyttämään kannabista. (Sairanen 2020, 55–57.)

Karelia-ammattikorkeakoulun sairaanhoitajaopiskelijoista kymmenen prosenttia kyselyyn vastanneista olisivat valmiita kokeilemaan kannabista, jos se ei olisi laitonta. Vastaava luku marihuanalle oli 12 prosenttia ja hasikselle kaksi prosenttia. (Pukarinen 2019, 39.) Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijoille suunnatussa kyselyssä 2,96 prosenttia kannabiksen käyttäjistä koki, että kannabiksen käyttö oli viimeisen vuoden aikana vaikuttanut siihen, että vastaaja ei ollut tehnyt jotain, mikä olisi pitänyt saada tehtyä. Tällä tarkoitettiin esimerkiksi koulusta tai töistä poisjäämistä. Vastaajista 3,55 prosenttia koki loukanneensa itseään tai jotain muuta kannabiksen käytön seurauksena joskus, mutta ei viimeisen vuoden aikana ja 1,55 prosenttia koki tämän tapahtuneen viimeisen vuoden aikana. Avoimissa kysymyksissä opiskelijat olivat tuoneet esille kokevansa kannabiksen suhteellisen harmittomana päihteenä verrattuna alkoholiin. (Holopainen & Mappes 2013, 51–52, 60.)

Korkeakouluopiskelijoiden kannabisasenteisiin ja muihin päihdeasenteisiin voidaan vaikuttaa päihdekasvatuksen avulla. Päihdekasvatus on osa ehkäisevää päihdetyötä, joka pyrkii edistämään terveyttä ja hyvinvointia tukemalla päihteetöntä elämäntapaa sekä vähentämällä päihteistä aiheutuvia haittoja. (Heimo & Tähkävuori 2016, 39.) Täysi-ikäisten opiskelijoiden kohdalla ehkäisevä päihdetyö ja päihdekasvatus tarkoittaa kokonaisvaltaista hyvinvointia tukevan toimintamallin pohtimista, sen sijaan että opiskelijoilta vaadittaisiin täydellistä päihteistä kieltäytymistä. Vanhemmat ja kokeneemmat opiskelijat voivat vaikuttaa uusimpien opiskelijoiden päihdeasenteisiin, minkä vuoksi on tärkeää, että opiskelijat saavat tukea päihteettömyyteen toisilta opiskelijoilta tarvittaessa. (Tapio 2016, 76–77.)

3.4 Kannabiksen laillistaminen ja dekriminointi

Laillistamisella tarkoitetaan aineen yleistä saatavuutta sekä laillista jakelua, jolloin ainetta on mahdollista saada esimerkiksi kaupasta. Laillistamisen rajoitettussa mallissa ainetta on mahdollista saada muun muassa ikätodistusta vastaan. Dekriminalisoinnissa aineen käyttö sekä vähäisen määrän hallussapito ei ole rangaistavaa, mutta esimerkiksi myynnistä ja kasvatuksesta saa rangaistuksen. (Huumausaineiden laillisuus ja käytön rangaistavuus 2022.) Suomessa kannabis on laitton huumausaine, joten sen käyttö ja hallussapito on rangaistavaa. Kannabiksen käytöstä seuraa sakkorangaistus tai huomautus. Nuorelle ja ensikertaiselle rikoksen tekijälle voidaan järjestää puhuttelu. Rikoksesta jää merkintä poliisin tietojärjestelmään 5–10 vuoden ajaksi, joka voi vaikuttaa esimerkiksi opiskelutai työpaikan saamiseen. (Aalto, Alho & Niemelä 2018, 118.) Kannabista saa kuitenkin kasvattaa kotona, jos kasvattajan ei ole tarkoitus käyttää kasvia päihtymistarkoituksiin. Lääkekannabista on mahdollista saada erikoislääkärin huumereseptillä saatavana myyntiluvallisena valmisteena tai erityisluvalla saatavana valmisteena, jolloin kannabis on puhdistettua ja vakioitua (Aalto, Alho & Niemelä 2018, 288).

Yhdysvalloissa kannabis laillistettiin joissain osavaltioissa 2000-luvulla. Tämä herätti kansainvälistä keskustelua kannabiksen asemasta yhteiskunnassa ja myös Suomessa on tehty monia kansalaisaloitteita kannabiksen mahdollisesta laillistamisesta (Huumausaineiden laillisuus ja käytön rangaistavuus 2022). Laillistettuna kannabista voitaisiin myydä vapaasti julkisen kaupankäynnin avulla alkoholin ja

lääkkeiden tavoin. Dekriminalisoinnin avulla kannabista voitaisiin pitää hallussa sekä käyttää ilman rangaistusta. (Hakkarainen & Karjalainen 2017, 26.) Dekriminalisointi ja laillistaminen herätti paljon keskustelua Suomessa, kun Vihreiden puoluekokouksessa äänestettiin kannabiksen käytön, hallussapidon ja kasvattamisen laillistamisen puolesta. Ensin puolueen tavoitteena on kuitenkin ajaa kannabiksen dekriminalisointia. (Vihreät 2021.) Ajatusta tukivat myös kokoomusnuoret, jotka ottivat kannabiksen laillistamisen kannattamisen tavoiteohjelmaansa (Kokoomusnuoret 2021).

Suomessa vuoden 2014 huume-kyselyssä tarkasteltiin kannabiksen laillistamiseen, dekriminalisointiin ja depenalisointiin liittyviä asenteita. Depenalisoinnissa kannabiksen käyttö olisi rikos, mutta siitä ei rangaistaisi. Väestöstä 40 prosenttia oli depenalisaation puolella, mutta dekriminalisoinnin ja laillistamisen puolella oli selkeästi vähemmän vastaajia. Kannabiksen käyttäjistä 70 prosenttia puolsi laillistamista ja noin 80 prosenttia dekriminalisointia. Depenalisointia kannatti yli 90 prosenttia kannabiksen käyttäjistä ja sama kanta oli myös kannabista joskus koekilleilla. (Hakkarainen & Karjalainen 2017, 26–28.)

THL:n kyselyissä on myös tarkasteltu väestön mielipiteitä kannabiksen käytön ja hallussapidon rangaistavuuteen sekä kannabiksen laillistamiseen. Vuonna 1992 vastaajista 74 prosenttia oli sitä mieltä, että kannabiksen käytöstä pitäisi rangaista. Vuonna 2018 samaa mieltä oli 58 prosenttia vastaajista. Mieli-pide oli muuttunut rajummin 25–34-vuotiaiden ikäryhmässä, jossa rangaistusta toivoneiden määrä on laskenut 71 prosentista 42 prosenttiin. Kannabiksen laillistamisesta alettiin kysymään vuonna 1998, jolloin vaihtoehtoina oli pelkät kyllä ja ei. Vuosina 1998–2006 suuri enemmistö vastusti kannabiksen laillistamista. Kun vuonna 2010 annettiin mahdollisuus vastata kannabiksen laillistaminen lääkekäyttöön, niin 40 prosenttia vastaajista kannatti tätä vaihtoehtoa, jolloin puolet halusivat kieltää kannabiksen käytön kokonaan. Vuonna 2018 yli puolet kannattivat kannabiksen laillistamista lääkekäyttöön ja 28 prosenttia halusi pitää kannabiksen käytön kokonaan laittomana. (Karjalainen, Pekkanen & Hakkarainen 2020, 34, 105.)

Korkeakouluopiskelijoiden suhtautumista kannabiksen laillistamiseen ja dekriminointiin on tutkittu esimerkiksi Lappeenrannassa. Yliopisto-opiskelijoista kannabiksen laillistamista kannatti 39,6 prosenttia kyselyyn vastanneista. Laillistamiseen liittyjä seikkoja tarkemmin kysyttäessä noin puolet opiskelijoista kannatti ja puolet vastusti ajatusta kannabiksen käytön ja ostamisen laillistamisesta. Vastaukset olivat samankaltaiset kysyttäessä kannabiksen käytön ja kasvatuksen laillistamista omaan käyttöön. Väitteen ”kannabiksen käyttö, kasvatusta ja myynti tulisi laillistaa rajoituksetta” kanssa osittain tai täysin samaa mieltä oli 27 prosenttia vastaajista. Eri mieltä tai osittain eri mieltä olivat lähes 70 prosenttia. Käytön, kasvatuksen ja myynnin laillistamista kannattavat perustelivat mielipidettään myynnistä tulevilla verotuloilla, rikollisten saaman hyödyn pienemisellä sekä käytön valvonnan helpottumisella. (Sairanen 2020, 56, 58–59.)

4 TOTEUTUS

4.1 Tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa ja selvittää Tampereen ammattikorkeakoulun eli TAMKin opiskelijoiden kannabiksen käyttöä sekä kannabikseen liittyviä asenteita. Suurin osa korkeakouluopiskelijoista on iältään 22-vuotiaita, jonka vuoksi kannabiksen käyttö voi olla yleisempää kuin mitä tällä hetkellä ennakoidaan (Tilastokeskus 2014). Tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa tietoa, jota voidaan hyödyntää muun muassa opiskelijoiden hyvinvointiin liittyvien palveluiden suunnittelussa sekä opiskelijoille suunnatussa päihdekasvatuksessa.

Tutkimuksesta saatujen vastausten avulla voidaan myös vertailla kannabikseen liittyviä asenteita käytön perusteella. Esimerkiksi kannabista käyttäneillä on yleensä kannabikseen myönteisempiä asenteita kuin niillä, jotka eivät kannabista ole koskaan kokeilleet. Lisäksi vastausten avulla voidaan selvittää, minkä ikäisten opiskelijoiden keskuudessa kannabiksen käyttö on yleisintä ja minkälainen sukupuolijakauma kannabiksen käyttäjillä on.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat:

1. Kuinka moni TAMKin opiskelijoista on käyttänyt tai käyttää kannabista?
2. Minkälaisia asenteita TAMKin opiskelijoilla on kannabikseen liittyen?

Tutkimuskysymykset valittiin siten, että opiskelijoiden kannabiksen käytön yleisyyttä sekä kannabiksen käyttöön liitettyjä asenteita voitaisiin tarkastella ja verrata aikaisempiin vastaaviin tutkimuksiin. Tutkimuksen syynä on selvittää, ovatko tulokset samankaltaisia vastaavien tutkimusten kanssa. Poikkeavat tulokset tuovat ilmi, jos kannabiksen käyttö ja kannabisasenteet ovat TAMKissa erilaisia kuin muissa korkeakouluissa. Tieto päihteen käytön ja päihdeasenteiden erilaisuudesta voi auttaa kohdentamaan sekä hyvinvointipalveluita että päihdekasvatusta täsmällisemmin TAMKin opiskelijoille.

4.2 Toteutus ja menetelmät

Opinnäytetyö oli suoritettu yhteistyössä TreSilienssi-hankkeen kanssa. Hankkeen tavoitteena oli edistää opiskelijoiden hyvinvointia sekä opintojen edistymistä sekä koronapandemian aikana että sen jälkeen. Hanke toimi koko Tampereen korkeakouluyhteisössä, mutta tämän opinnäytetyön osalta toiminta rajautuu vain TAMKiin. (Tresilienssi n.d.) Opinnäytetyön aikana TreSilienssi-hanke päättyi, ja yhteistyö jatkui TAMK Parven kanssa, joka järjestää tuki- ja ryhmätoimintaa sekä vapaa-ajan aktiviteetteja Tampereen ammattikorkeakoulun opiskelijoille (TAMK Parvi 2021).

Toteutustapana oli strukturoitu sähköinen kyselylomake, johon vastaaminen oli vapaaehtoista ja tapahtui anonyymisti (Liite 1). Tutkimus oli määrällinen, sillä kyselyssä ei ollut avoimia kysymyksiä. Määrällinen eli kvantitatiivinen tutkimus tuottaa tietoa, jota voidaan mitata numeroiden avulla. Vastaukset voidaan laittaa esimerkiksi suuruusjärjestykseen ja tuloksilla voidaan tehdä laskutoimituksia. Kvantitatiivinen kysely vastaa kysymyksiin kuten ”kuinka paljon?” ja ”mikä?”. (Nummenmaa, Holopainen & Pulkkinen 2017, 16–18.)

Kyselyn taustamuuttujat olivat vastaajan ikä sekä kokema sukupuoli. Ikä selvitettiin valmiiden luokkien avulla, joista vastaaja valitsi oman ikäluokkansa. Käytön yleisyyttä kartoittaessa kysyttiin, onko vastaaja käyttänyt elämänsä aikana kannabista ja kuinka usein käyttöä tapahtuu. Kysymysryhmään kuului myös kysymykset siitä, kokiko vastaaja käyttönsä säännölliseksi ja onko hän huolissaan omasta kannabiksen käytöstä. Asenteita mitattiin väitteiden avulla, esimerkiksi pitäisikö kannabis laillistaa tai dekriminallisoida. Dekriminalisointi sekä laillistaminen määriteltiin kyselyssä erikseen, jotta mielipiteen muodostaminen helpottuisi. Lisäksi asenteissa tarkasteltiin opiskelijoiden kokemia riskejä kannabiksen käyttöön, eli kokeeko vastaaja kannabiksen kokeiluun tai säännölliseen käyttöön kuuluvan terveydellisiä riskejä ja kokeeko vastaaja kannabiksen olevan vaarallisempaa kuin alkoholin tai tupakan käyttö. Esillä oli myös väite, kuuluuko kannabis opiskelijaelämään ja lisääntyisikö vastaajan käyttö, jos kannabis dekriminallisoidaisiin tai laillistettaisiin. Väitteisiin vastattiin kolmiportaisella Likert-asteikolla, jossa oli mahdollista olla väitteen kanssa samaa mieltä, olla ottamatta kantaa tai olla eri mieltä. Kysely toteutettiin LimeSurvey-ohjelmalla.

Kyselystä tiedotettiin Tampereen korkeakoulu yhteisöiden intranetissä kolme kertaa. Ensimmäinen uutinen kyselystä julkaistiin samana päivänä, kun kysely avattiin, toinen kyselystä tiedottava uutinen julkaistiin kyselyajan ollessa noin puolivälissä ja viimeinen uutinen julkaistiin muutama päivä ennen vastausajan sulkeutumista. Intranetin uutiset tulivat myös opiskelijoiden opiskelijasähköpostiin päivittäisinä koosteina, mikäli opiskelija ei ollut erikseen kieltänyt tätä. Intranetissä oleva uutinen jaettiin linkkinä 2019-vuosikurssin sosionomiopiskelijoiden WhatsApp-ryhmään. Sosionomiopiskelijoiden ainejärjestö SOPU ry tiedotti kyselystä viikkopostissaan, joka tuli jokaiselle TAMKin sosionomiopiskelijalle. Lisäksi TAMK Parvi tiedotti kyselystä sosiaalisessa mediassa.

4.3 Aineiston analyysi

Määrällisen tutkimuksen avulla tuotettua aineistoa käsitellään numeerisesti, esimerkiksi kuvaajien, tunnuslukujen ja taulukoiden avulla. Aineisto tiivistyy helpommin havaittavaan muotoon, josta on helppo erottaa ja paikallistaa siinä tapahtuvat ilmiöt. Määrällisen tutkimuksen aineiston analyysia kutsutaan vaivattomaksi, vaikka aineistot olisivat suuria. (Nummenmaa, Holopainen & Pulkkinen 2017, 16, 69.) Jokaista vastausta ei tarvitse käydä läpi yksi kerrallaan, sillä esimerkiksi vastaajien koettu sukupuoli voidaan kuvata sektoridiagrammin avulla. Strukturoitu kysely takaa, että vastauksia ei tarvitse jakaa luokkiin aineistoa analysoidessa, sillä mahdolliset luokat ovat jo luotu itse kyselyyn.

Kyselystä tuotettu data siirrettiin LimeSurveyistä Exceliin, jonka jälkeen aineistoa käsiteltiin Tixel -ohjelmalla. Vastauksia ei tarvinnut luokitella tai kategorisoida, sillä luokat olivat huomioitu kyselyssä. Tixelin avulla aineistosta luotiin kuvaajia ja taulukoita, joita käytettiin aineiston tarkastelussa. Kuvaajia käytettiin kokonaiskuvan hahmottamisessa, esimerkiksi sukupuoli- tai ikäjakaumaa tarkastellessa. Pylväskuvaajia käytettiin muun muassa asenteiden kartoittamisessa, ikäjakauksessa sekä kannabiksen käytön yleisyyttä kysyttäessä. Sektoridiagrammeja käytettiin kuvaamaan vastaajien kokemaa sukupuolta, kannabiksen käytöstä aiheutuvaa huolta sekä kannabiksen käytön säännöllisyyttä. Ristiintaulukointia

hyödynnettiin tilanteissa, joissa haluttiin selvittää kannabiksen käyttäjien prosentuaalinen määrä ei-käyttäjiin verrattuna. Kuvaajista ja taulukoista välittyvää tietoa tarkasteltiin suhteessa opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin.

4.4 Eettisyys ja luotettavuus

Kyselyyn vastaaminen oli täysin vapaaehtoista ja anonymia, eli vastauksia ei voinut yhdistää mihinkään opiskelijaan. Kannabiksen asema Suomessa laittomana huumausaineena voi aiheuttaa sen, että opiskelijat eivät myönnä todellista kannabiksen käyttöönsä. Tämän vuoksi anonymisuus oli ehdottoman tärkeää, vaikka taustatietoja kysyttiin. Pelkän iän ja sukupuolen avulla on lähes mahdollista tunnistaa yksittäisiä opiskelijoita. Kysely ja sen tuottamat vastaukset hävitettiin opinnäytetyön valmistuessa ja tästä ilmoitettiin vastaajille saatekirjeessä (Liite 2).

Opinnäytetyö antaa tärkeää tietoa korkeakouluopiskelijoiden päihteiden käytöstä sekä asenteista. Päihteiden käytöstä voi olla haastava keskustella ja sitä on vaikea tuoda esiin, joten tutkimuksen avulla saadaan tietoa, jota on muuten haasteellista kerätä. Kyselyn avulla kerätyn tiedon avulla opiskelijoiden rehellinen mielipide saadaan selville ja tätä voidaan hyödyntää opiskelijoille suunnatuissa palveluissa. Jokainen kyselyssä käytetty termi, kuten dekriminialisointi ja laillistaminen selitettiin vastaajille, jotta vastaaja voi muodostaa mielipiteensä annetun tiedon valossa, eikä hänen tarvitse arvata tai selvittää, mitä termeillä tarkoitetaan. Myös kannabiksen määritelmää avattiin kyselyssä, sillä kannabikseen liittyy paljon väärää tietoa eivätkä kaikki välttämättä tiedä, että hasis on samalla tavalla kannabista kuin marihuana.

Opinnäytetyön teossa noudatettiin Tampereen korkeakouluyhteisön hyvän tieteellisen käytännön ohjeita, joihin kuuluu muun muassa rehellisyys sekä yleinen huolellisuus ja tarkkuus tutkimuksen jokaisessa vaiheessa (Hyvä tieteellinen käytäntö, n.d). Opinnäytetyötä varten laadittiin tietosuojaseloste, joka oli esillä kyselyn alussa (Liite 3). Kyselyssä pääsi eteenpäin vain silloin, kun vastaaja oli vastannut ”kyllä” kysymykseen ”oletko lukenut ja ymmärtänyt oheisen tietosuojaselosteen? Kyselyyn osallistuminen on täysin vapaaehtoista ja anonymia”.

Kysely oli suunnattu kaikille Tampereen ammattikorkeakoulun opiskelijoille, joita oli Tilastokeskuksen mukaan 10 398 (Tilastokeskus 2022). Kyselyyn vastasi 132 opiskelijaa, joka oli noin prosentti kaikista opiskelijoista. Kyselyyn vastanneet opiskelijat muodostivat kyselyn otoksen, jonka tavoitteena oli edustaa perusr ryhmää, joka muodostuu kaikista TAMKin opiskelijoista. Vastaamattomuuden eli vastaajakadon vuoksi tietyt ryhmät voivat olla aliedustettuina tai puuttua kokonaan, jonka vuoksi johtopäätökset voivat olla virheellisiä (Nummenmaa, Holopainen & Pulkkinen 2017, 35). Olisin toivonut, että vastausmäärä olisi ollut suurempi, mutta kyselyn vastausaika sijoittui lähelle korkeakoulujen kesätaukoa. Osa opiskelijoista ei välttämättä seurannut lukuvuoden lopussa opiskelijasähköpostia tai muita tiedotusväyliä yhtä aktiivisesti kuin lukuvuoden aikana. Lisäksi intranetin päivittäiset uutiskoosteet eivät saavuta kaikkia opiskelijoita, jos opiskelija on esimerkiksi ottanut uutiskoosteen pois käytöstä. Kyselyn mainostaminen esimerkiksi fyysisillä julisteilla olisi saattanut lisätä kyselyyn osallistuneiden henkilöiden määrää, vaikka kyselyn vastausajalla on todennäköisesti ollut suurin merkitys.

Määrällisessä tutkimuksessa korostuu validiteetin ja reliabiliteetin merkitys. Validiteetti ilmaisee, onko mitattu sitä, mitä kuului mitata. Reliabiliteetti puolestaan tarkoittaa luotettavuutta, eli onko mittauskerroilla tullut virheitä vai ei. Jos tutkimus toistetaan ja vastaukset ovat samankaltaisia, on tällöin tutkimuksen reliabiliteetti suuri. (Nummenmaa, Holopainen & Pulkkinen 2017, 20.) Tämän tutkimuksen reliabiliteettiin vaikuttaa väistämättä vastaajakato. Toisaalta reliabiliteetista on mahdotonta tehdä muita johtopäätöksiä, ellei tutkimusta toisteta uudelleen. Validiteetti huomioitiin muotoilemalla kysymykset sellaisiksi, että ne vastasivat tutkimuskysymyksiin.

5 TULOKSET

5.1 Vastaajamäärä ja taustamuuttujat

Kyselyyn vastasi 132 vastaajaa aikavälillä 11.5.-1.6.2022. Melkein puolet kyselyyn vastanneista ilmoitti iäkseen 19–24-vuotta, joka oli nuorin kyselylomakkeen ikäryhmä. Vastaajista 27 prosenttia ilmoitti iäkseen 25–30-vuotta ja 18 prosenttia 31–36-vuotta. Kyselyyn vastanneista opiskelijoista neljä prosenttia oli 37–42 vuotta ja viisi prosenttia vastanneista 43–48-vuotta. Vastaajista kolme prosenttia oli 49–54-vuotiaita. Kukaan ei valinnut kahta vanhempaa ikäluokkaa iäkseen, eli 55–60-vuotta tai 61–66-vuotta. (Kuvio 1.) Kyselyn vastaajien ikäjakauma muistutti korkeakouluopiskelijoiden ikäjakaumaa, sillä suurin osa opiskelijoista päätyy ammattikorkeakouluun pian lukion tai ammattikoulun jälkeen. Tilastokeskuksen mukaan ammattikorkeakoulussa opiskelevien suurin ikäryhmä on 22-vuotiaat ja keskimäärin opiskelijat ovat 27-vuotiaita (Tilastokeskus 2014). Valmiiksi muodostettujen ikäluokkien avulla on mahdotonta tehdä tarkkaa vertailua, mutta 19–24-vuotiaat olivat suurin ryhmä tässä kyselyssä ja keskimäärin vastaajat olivat noin 28-vuotiaita.

KUVIO 1. Vastaajien ikäjakauma.

Toinen taustamuuttuja iän lisäksi oli vastaajan kokemus sukupuoli. Vastausvaihtoehtoina olivat nainen, mies sekä muu. Suurin osa vastaajista, 65 prosenttia, koki olevansa naisia. Mieheksi itsensä kokevia oli 32 prosenttia. Kolme prosenttia vastaajista koki olevansa muita kuin miehiä tai naisia. (Kuvio 2.) Tilastokeskuksen vuonna 2021 tekemässä tutkimuksessa ammattikorkeakouluopiskelijoista 53 prosenttia oli naisia. Tutkimuksessa ei otettu huomioon henkilön kokemaa sukupuolta, joten loput 47 prosenttia olivat miehiä. Ylempää ammattikorkeakoulututkintoa opiskelevista henkilöistä 66 prosenttia oli naisia. Tampereen ammattikorkeakoulun kohdalla naisia oli 51 prosenttia kaikista opiskelijoista ja miehiä oli 49 prosenttia. (Tilastokeskus 2022.) Kyselyssäni sukupuolijakauma oli hieman vinnoutunut, sillä naiseksi itsensä kokevia on selkeästi enemmän kuin mieheksi kokevia. Muuksi kuin naiseksi tai mieheksi itsensä kokevia vastaajia oli aineistossa hyvin vähän, mutta tämä oli odotettavissa. Useissa aineistoissa vastausvaihtoehtoa ”muu” ei yleensä ole ja mikäli vaihtoehto on, niin sen valitsee vain pieni osa vastaajista.

KUVIO 2. Vastaajien sukupuolijakauma.

5.2 Kannabiksen käyttö

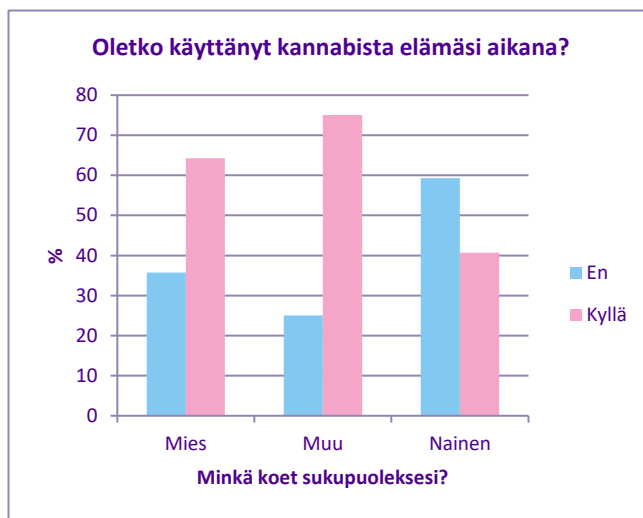
Kannabiksen käyttöä käsiteltiin neljässä eri kysymyksessä. Ensimmäisessä kysymyksessä tarkasteltiin, oliko vastaaja käyttänyt kannabista kertaakaan elämänsä aikana. Kysymyksen ohessa määriteltiin, että kannabiksella tarkoitetaan kaikkia kannabistuotteita eli hasista, marihuanaa ja kannabisöljyä. Vastaajista 49 prosenttia oli käyttänyt kannabista ja 51 prosenttia ei ollut käyttänyt kannabista (Kuvio 3). Jakauma oli siis lähes täysin puolittunut. Tuloksen perusteella TAM-Kissa kannabiksen käyttö on selkeästi yleisempää kuin muissa korkeakouluissa, sillä esimerkiksi 33,8 prosenttia lappeenrantalaisista yliopisto-opiskelijoista oli kokeillut kannabista ja vastaava luku oli jyvaskyläläisillä ammattikorkeakouluopiskelijoilla 31,18 prosenttia (Sairanen 2020, 45; Holopainen & Mappes 2013, 37).

KUVIO 3. Vastaajien kannabiksen käyttö.

Mieheksi itsensä kokevista kannabista oli käyttänyt ainakin kerran 64 prosenttia vastaajista ja naiseksi itsensä kokevilla vastaava luku oli 41 prosenttia. Sukupuolensa muuksi kuin naiseksi tai mieheksi kokevia oli vain kolme prosenttia vastaajista ja heistä 75 prosenttia oli käyttänyt kannabista. (Kuvio 4.) Kannabiksen käyttö oli mieheksi itsensä kokevilla todennäköisempää kuin naiseksi itsensä ko-

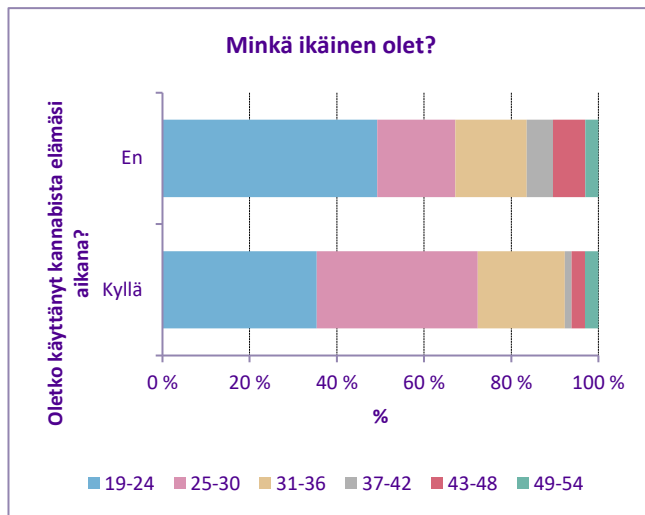
kevilla. Tulos on samankaltainen aikaisempien tutkimusten kanssa, joiden mukaan kannabiksen käyttö on yleisempää miehillä kuin naisilla (Kunttu, Pesonen & Saari 2017, 64; Raitasalo & Härkönen 2019, 1, 7; Karjalainen, Pekkanen & Hakkarainen 2020, 17; Sairanen 2020, 45). Muuksi kuin mieheksi tai naiseksi itsensä kokevien kohdalla on haastavampaa tehdä yleistystä, sillä heitä oli prosentuaalisesti aineistossa vähän. Lisäksi kyseisen ryhmän kannabiksen käytöstä ei ole aikaisempaa tietoa, sillä vaihtoehtoa valita sukupuoleksi ”muu” ei ole mahdollista kaikissa kyselyissä.

KUVIO 4. Vastaajien sukupuolten kannabiksen käyttö.

Kannabista käyttäneistä opiskelijoista 35 prosenttia oli 19–24-vuotiaita ja 37 prosenttia oli 25–30-vuotiaita. Vastaava luku oli 31–36-vuotiailla 20 prosenttia ja kaksi prosenttia 37–42-vuotiailla. Kolme prosenttia kannabista käyttäneistä opiskelijoista oli 43–48-vuotiaita ja sama määrä oli 49–54-vuotiaita. Kannabiksen käyttäjiä oli siis eniten 25–30-vuotiaiden ikäluokassa ja toiseksi eniten 19–24-vuotiaiden ikäluokassa. (Kuvio 5.) Tulosta tukee tutkimus, jonka mukaan lappeenrantalaisten yliopisto-opiskelijoiden keskuudessa kannabis oli suosituinta 15–34-vuotiailla opiskelijoilla (Sairanen 2020, 48). Ikäluokittelu poikkeaa tähän tutkimukseen verrattuna, mutta kannabiksen käyttäjistä suurin osa oli tässä tutkimuksessa iältään 19–30-vuotiaita, mikäli kaksi yleisintä luokkaa yhdistetään. Mikkelin ammattikorkeakoulun terveystieteen opiskelijoiden keskuudessa kannabiksen käyttö oli yleisintä 18–24-vuotiailla opiskelijoilla, kun taas tässä tutkimuksessa yleisin ryhmä oli 25–30-vuotiaat opiskelijat. TAMKissa kannabiksen käyttö on

yleisempää hieman vanhemmilla opiskelijoilla kuin Mikkelissä tehdyssä tutkimuksessa, vaikka 19–24-vuotiaat olivat toiseksi yleisin ryhmä. (Pesonen & Kinanen 2015, 22–23.) Kannabiksen käyttö on joka tapauksessa epätodennäköisempää 43-vuotiailla ja sitä vanhemmilla opiskelijoilla, joita tutkimuksessa oli yhteensä 12 prosenttia. Nuorempia vastaajia oli määrällisesti enemmän ja heillä kannabiksen käyttö oli todennäköisempää. (Kuvio 1; Kuvio 5.)

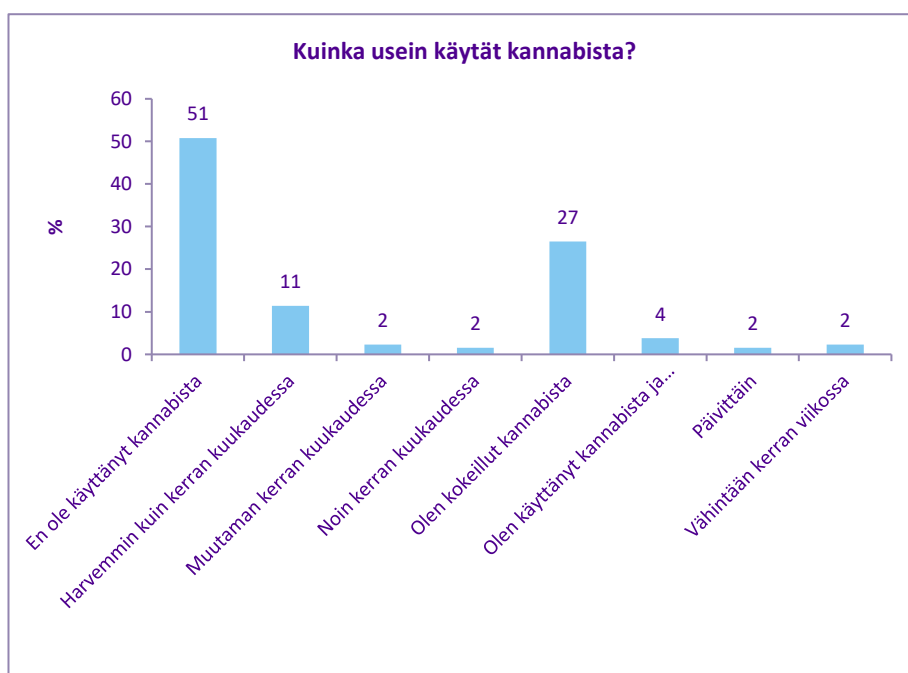

KUVIO 5. Kannabiksen käyttäjien ikäjakauma.

Kannabiksen käyttö oli jäänyt kokeilun tasolle 27 prosentilla vastaajista (Kuvio 6). Kannabiksen kokeilun määrää suhteessa muihin vastaajiin on tutkittu, mutta sana ”kokeilu” oli käytetty synonyymina kannabiksen käytölle ylipäättään ja siksi tulosta on haastava verrata (Sairanen 2020, 48; Holopainen & Mappes 2013, 59). Ikäluokan suhteen kannabiksen kokeilussa oli kaikista eniten hajontaa, mutta enemmistö oli 25–30-vuotiaita (Liite 4, taulukko 1). Tulos oli yhdensuuntainen tutkimuksen kanssa, jonka mukaan kannabiksen kokeilu on yleisintä 25–34-vuotiaiden keskuudessa (Karjalainen, Pekkanen & Hakkarainen 2020, 17).

Kannabiksen käyttäjistä neljä prosenttia ilmoitti lopettaneensa kannabiksen käytön. Vaihtoehtoa oli tarkennettu, että sillä tarkoitettiin tilannetta, jossa kannabiksen käyttö on ollut enemmän säännöllisempää kuin kokeilussa. Opiskelijoista 11 prosenttia käytti kannabista harvemmin kuin kerran kuukaudessa. Vastaajista kaksi prosenttia ilmoitti käyttävänsä kannabista päivittäin, vähintään kerran viikossa, muutaman kerran kuukaudessa tai noin kerran kuukaudessa. (Kuvio 6.)

Kaikki päivittäin kannabista käyttäneistä olivat iältään 31–36-vuotiaita (Liite 4, taulukko 1). Vastaajista 51 prosenttia ilmoitti, ettei ollut käyttänyt kannabista, joka liittyi edellä olevaan kysymykseen kannabiksen käytöstä elämän aikana. (Kuvio 6.) Lappeenrantalaisista yliopisto-opiskelijoista 0,6 prosenttia ilmoitti käyttävänsä kannabista päivittäin ja kahdeksan prosenttia oli käyttänyt kannabista viimeisen kuukauden aikana. TAMKissa päivittäin kannabista käyttäviä opiskelijoita on selkeästi enemmän. Tässä tutkimuksessa ei kysytty viimeisen kuukauden sisällä tapahtunutta käyttöä, mutta laskemalla yhteen käyttäjät, jotka ilmoittivat käyttäneensä kannabista päivittäin, vähintään kerran viikossa, muutaman kerran kuukaudessa sekä noin kerran kuukaudessa, saadaan sama prosenttimäärä kuin lappeenrantalaisilla yliopisto-opiskelijoilla. (Sairanen 2020, 48–49.)

KUVIO 6. Vastaajien kannabiksen käytön yleisyys.

Vastaajista seitsemän prosenttia koki käyttävänsä kannabista säännöllisesti (Kuvio 7). Lukema ei ole yllättävä, sillä hieman yli puolet vastaajista ei ollut ikinä käyttänyt kannabista ja suurin osa kannabiksen käyttäjistä oli kokeillut kannabista kerran tai yksittäisiä kertoja. Jokainen päivittäin kannabista käyttävä koki olevansa säännöllinen kannabiksen käyttäjä. Samaa mieltä olivat vastaajat, jotka käyttivät kannabista vähintään kerran viikossa. Vastaajista, jotka käyttivät kannabista muutaman kerran kuukaudessa, 67 prosenttia koki olevansa säännöllisiä

kannabiksen käyttäjiä. Harvemmin kuin kerran kuukaudessa kannabista käyttävistä vastaajista 13 prosenttia koki käyttävänsä kannabista säännöllisesti. (Liite 4, taulukko 2.) Aikaisemmassa tutkimuksessa 3,51 prosenttia jyvaskyläläisistä ammattikorkeakouluopiskelijoista käytti kannabista säännöllisesti. TAMKissa kannabiksen säännöllinen käyttö on yleisempää verrattuna Jyväskylän ammattikorkeakouluopiskelijoihin. (Holopainen & Mappes 2013, 59.)

KUVIO 7. Vastaajien kokemus kannabiksen säännöllisestä käytöstä.

Vastaajista viisi prosenttia oli huolissaan omasta kannabiksen käytöstä (Kuvio 8). Puolet päivittäin kannabista käyttävistä koki olevansa olleen huolissaan kannabiksen käytöstään. Puolet niistä, jotka käyttivät kannabista noin kerran kuukaudessa, olivat myös huolissaan käytöstään. Luku vähintään kerran viikossa kannabista käyttäneillä oli 33 prosenttia. Harvemmin kuin kerran kuukaudessa kannabista käyttäneistä seitsemän prosenttia oli joskus ollut huolissaan kannabiksen käytöstään. Kannabiksen käytön lopettaneilla luku oli 40 prosenttia. Kokeilijoista kolme prosenttia oli joskus ollut huolissaan käytöstään. (Liite 4, taulukko 3.) Säännöllisiä käyttäjiä huolissaan olevista opiskelijoista oli 29 prosenttia (Liite 4, taulukko 4). Kannabiksen käytöstä huolestumista ei ole tutkittu korkeakouluopiskelijoilla suoraan, mutta Jyväskylän ammattikorkeakouluopiskelijoista 2,96 pro-

senttia kannabiksen käyttäjistä koki käytön vaikuttaneen asioiden tekemättä jättämiseen viimeisen vuoden aikana. Lisäksi 3,55 prosenttia koki loukanneensa itseään tai toista käytön seurauksena, mutta ei viimeisen vuoden aikana. Vastaa- jista 1,55 prosenttia koki loukkaantumisen tapahtuneen viimeisenä vuonna. Luvut antavat suuntaa siitä, että kannabiksen käytöstä huolestuminen voi olla TAM- Kissa yleisempää kuin Jyväskylän ammattikorkeakoulussa. (Holopainen & Map- pes 2013, 51–52.)

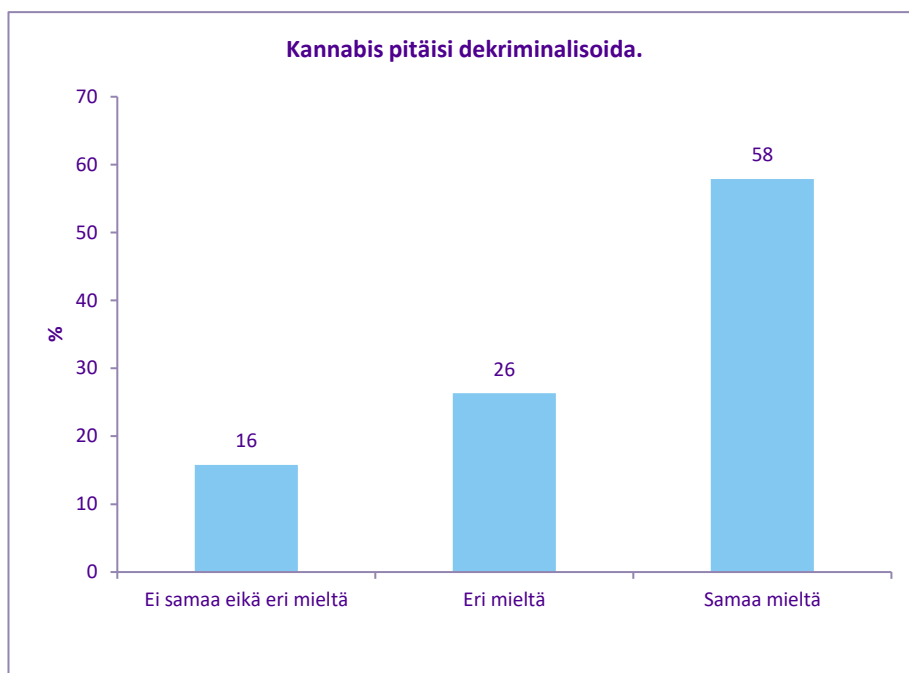

KUVIO 8. Vastaajien kokemus huolesta omaan kannabiksen käyttöön.

5.3 Kannabisasenteet

Kannabisasenteita mitattiin yhdeksällä eri väitteellä, joista osa liittyi kannabiksen lailliseen asemaan, osa terveysriskeihin ja osa halukkuuteen kokeilla kannabista sen laillisen aseman muuttumisen jälkeen. Kannabiksen dekriminialisointia kannatti 58 prosenttia vastaajista, 26 prosenttia vastusti dekriminialisointia ja 16 prosenttia ei ollut samaa eikä eri mieltä (Kuvio 9). Vuoden 2018 huume-kyselyn mukaan yli 40 prosenttia vastanneista oli sitä mieltä, että kannabiksen käytöstä ei pitäisi rangaista. TAMKin opiskelijat kannattavat kannabiksen dekriminialisointia keskimääräistä enemmän muuhun väestöön verrattuna. (Karjalainen, Pekkanen

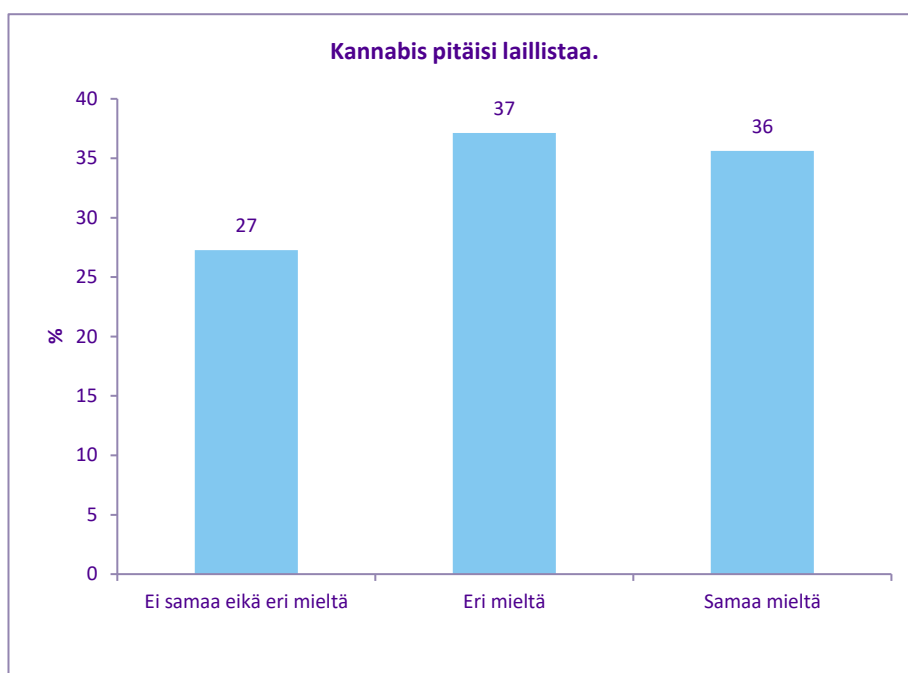
& Hakkarainen 2020, 34.) Dekriminalisoinnin kannattajista 71 prosenttia oli käyttänyt joskus kannabista, neutraalin kannan kohdalla luku oli 24 prosenttia ja dekriminisoinnin vastustajista 15 prosenttia oli käyttänyt kannabista (Liite 4, taulukko 5). Tulos on yhteneväinen aikaisemman tutkimuksen kanssa, jonka mukaan noin 80 prosenttia kannabiksen käyttäjistä puolsi kannabiksen dekriminisoimista (Hakkarainen & Karjalainen 2017, 27).

KUVIO 9. Vastaajien mielipiteet kannabiksen dekriminisoinnista.

Laillistamista kannatti 36 prosenttia vastaajista, kun taas eri mieltä oli 37 prosenttia vastaajista. Vastanneista 27 prosenttia ei ollut samaa eikä eri mieltä kannabiksen laillistamisesta. (Kuvio 10.) Vuoden 2018 huumeenkyselyn mukaan laillistamista kannatti 18 prosenttia vastaajista ja 54 prosenttia kannatti kannabiksen laillistamista lääkekäyttöön. Mikäli huomioon otetaan vain laillistamisen kannattajat, niin TAMKissa laillistamisen kannatus on selkeästi yleisempää kuin muun väestön keskuudessa. Osa opiskelijoista saattaa kuitenkin kannattaa kannabiksen laillistamista lääkekäyttöön, jolloin TAMKissa olisi keskimääräisesti vähemmän laillistamisen kannattajia verrattuna muuhun väestöön. Opiskelijat ovat kuitenkin iältään keskimääräisesti nuorempia kuin koko väestölle suunnatut kyselyt, joka voi myös vaikuttaa tulokseen. Mikäli tulosta vertaa vuoden 2006 huumeenkyselyyn, jolloin laillistamisesta koskevassa kysymyksessä ei käsitelty lääkekäyttöä, niin

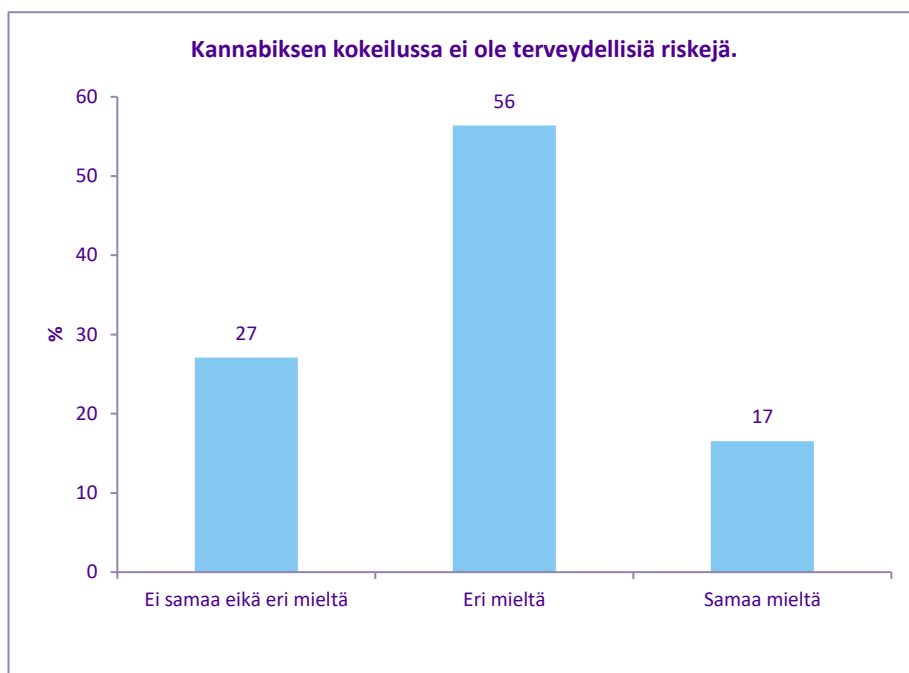
tällöin laillistamista kannatti vain kymmenen prosenttia vastaajista, joka on selvästi vähemmän kuin tämän tutkimuksen tulos. (Karjalainen, Pekkanen & Hakkarainen 2020, 112.) Huumeasenteet ovat kuitenkin ehtineet muuttua paljon yli kymmenessä vuodessa. Tulos on joka tapauksessa yhteneväinen Lappeenrannan yliopisto-opiskelijoiden kanssa, jossa laillistamista kannatti 39,6 prosenttia vastaajista (Sairanen 2020, 56). Laillistamisen kannattajista 77 prosenttia oli käyttänyt kannabista, neutraalin kannan kohdalla luku oli 50 prosenttia ja laillistamisen vastustajista 22 prosenttia oli eri mieltä (Liite 4, taulukko 6). Aikaisemman tutkimuksen mukaan kannabiksen käyttäjistä 70 prosenttia kannatti laillistamista eli tulos on samankaltainen kuin tässä tutkimuksessa (Hakkarainen & Karjalainen 2017, 27).

KUVIO 10. Vastaajien mielipiteet kannabiksen laillistamisesta.

Terveydellisiä riskejä koskevissa väittämissä 56 prosenttia vastanneista oli eri mieltä siitä, että kannabiksen kokeilussa ei ole terveydellisiä riskejä (Kuvio 11). Heistä 34 prosenttia oli käyttänyt kannabista (Liite 4, taulukko 7). Väitteen kanssa samaa mieltä oli 17 prosenttia vastaajista ja 27 prosenttia ei ollut samaa eikä eri mieltä (Kuvio 11). Samaa mieltä väitteen kanssa olevista opiskelijoista 68 prosenttia oli käyttänyt kannabista ja neutraalin kannan kohdalla luku oli 69 prosent-

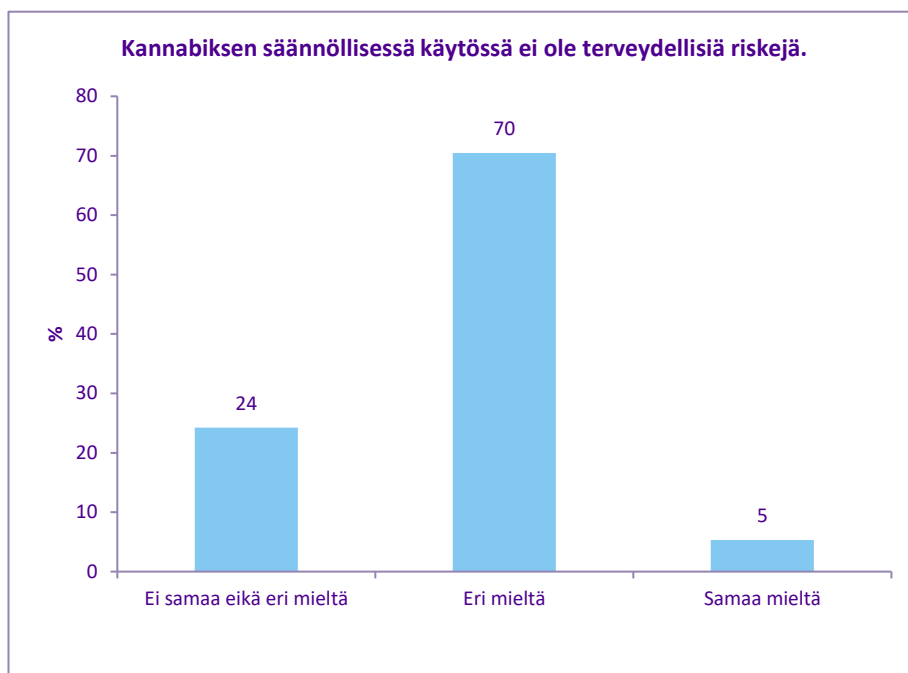
tia (Liite 4, taulukko 8). TAMK:n opiskelijoiden käsitys kannabiksen kokeilun vaarallisuudesta poikkeaa selkeästi aiemmista tutkimuksista, sillä esimerkiksi ESPAD-tutkimuksessa vuotena 2019 yli puolet pojista ja lähes puolet tytöistä kokivat, että kannabiksen käyttöön liittyy vähäisiä riskejä tai ei lainkaan (Raitasalo & Härkönen 2019, 12). Toisen tutkimuksen mukaan 69 prosenttia täysi-ikäisistä oli sitä mieltä, että kannabiksen kokeiluun liittyy vähäisiä riskejä, minkä lisäksi 59,7 prosenttia lappeenrantalaisista yliopisto-opiskelijoista piti kannabiksen kokeilua vaarattomana (Rönkä & Markkula 2020, 27; Sairanen 2020, 55). Selitys poikkeavaan tulokseen voi johtua siitä, että väitteessä käsitellään terveydellisten riskien olemassaoloa kokonaisuutena, eikä vaihtoehtona ollut vastata, että riskejä on, mutta ne ovat vähäisiä.

KUVIO 11. Vastaajien mielipiteet kannabiksen kokeilun terveydellisistä riskeistä.

Säännöllisen käytön vaarallisuutta koskevassa kysymyksessä 70 prosenttia vastanneista oli eri mieltä siitä, että säännöllisessä käytössä ei olisi terveydellisiä riskejä (Kuvio 12). Heistä 44 prosenttia oli käyttänyt joskus kannabista (Liite 4, taulukko 8). Samaa mieltä väitteen kanssa oli viisi prosenttia opiskelijoista, joista 71 prosenttia oli käyttänyt kannabista, ja 24 prosenttia vastanneista ei ollut samaa eikä eri mieltä (Kuvio 12; liite 4, taulukko 8). Neutraalin kannan valinneista opiskelijoista 59 prosenttia oli käyttänyt kannabista (Liite 4, taulukko 8). ESPAD-

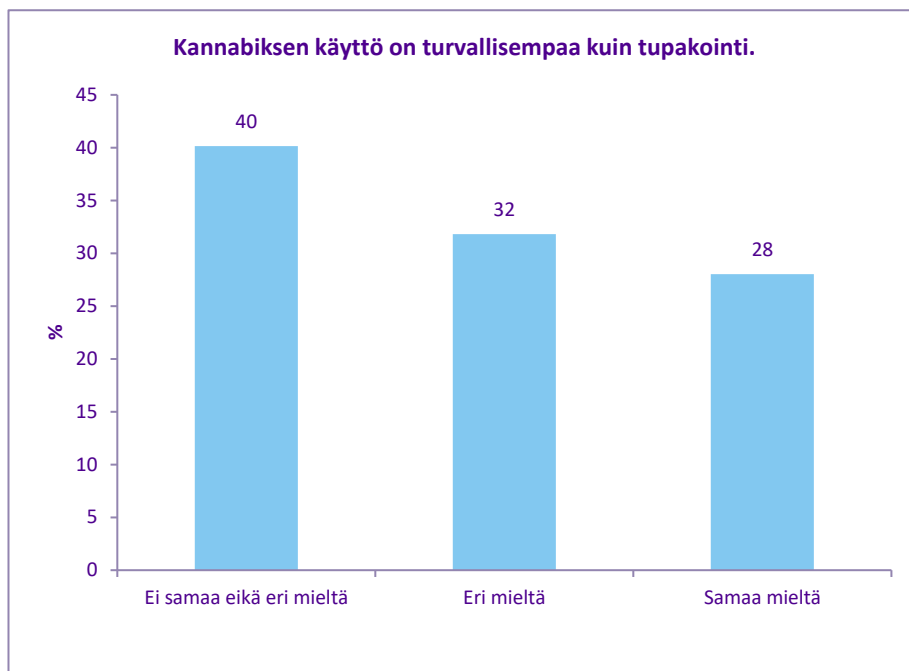
tutkimuksen mukaan pojista 16 prosenttia ja tytöistä kuusi prosenttia koki kannabiksen säännölliseen käyttöön kuuluvan vähäisiä terveydellisiä riskejä tai ei lainkaan, ja tulos on samankaltainen kuin tässä tutkimuksessa, vaikka eroa koetun sukupuolen välillä ei tässä tutkimuksessa tehty (Raitasalo & Härkönen 2019, 12).

KUVIO 12. Vastaajien kokemukset kannabiksen säännöllisen käytön terveydellisistä riskeistä.

Kannabiksen käytön turvallisuutta verrattiin tupakointiin ja alkoholiin. Vastanneista 32 prosenttia oli eri mieltä siitä, että kannabiksen käyttö on turvallisempaa kuin tupakointi (Kuvio 13). Eri mieltä olevista opiskelijoista kannabiksen käyttäjiä oli 36 prosenttia. Samaa mieltä väitteen kanssa oli 28 prosenttia vastanneista ja 40 prosenttia ei ollut samaa eikä eri mieltä (Kuvio 13; liite 4, taulukko 9.) Väitteen kanssa samaa mieltä olevista opiskelijoista 81 prosenttia oli käyttänyt joskus kannabista ja vastaava luku neutraalin kannan kohdalla oli 38 prosenttia (Liite 4, taulukko 9). Kannabiksen käyttöä ei ole verrattu tupakointiin aikaisemmissa korkeakouluopiskelijoiden päihteiden ja huumausaineiden käyttöä tutkivissa kyselyissä, mutta Rönkän ja Markkulan (2020) mukaan kannabiksen käyttöön suhtaudutaan lievemmin kuin tupakointiin. Ajatustapa heijastuu tämän tutkimuksen tuloksissa, sillä vastaukset ovat jakaantuneet selvästi ja suurin osa opiskelijoista ei ottanut väitteeseen kantaa. Kantaa ottaneista opiskelijoista enemmistö ei pitänyt kannabiksen käyttöä turvallisempana kuin tupakointi ja suurimmalla osalla väitteen

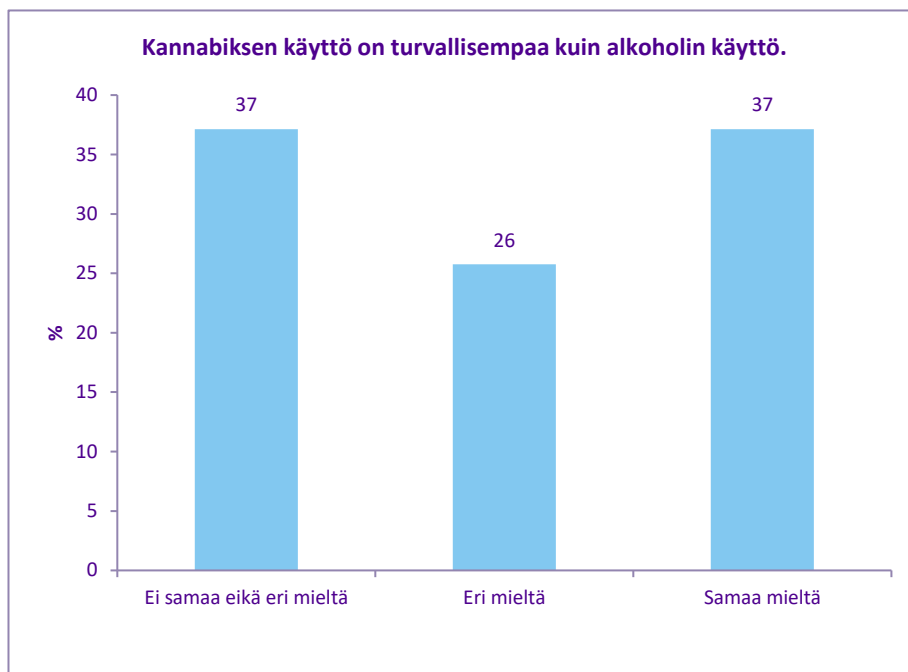
kanssa samaa mieltä olevilla oli kokemusta kannabiksen käytöstä. (Kuvio 13; Liite 4, taulukko 9.)

KUVIO 13. Vastaajien mielipiteet kannabiksen turvallisuudesta tupakointiin verrattuna.

Samaa mieltä väittämän ”kannabiksen käyttö on turvallisempaa kuin alkoholin käyttö” oli 37 prosenttia vastanneista, ja heistä 82 prosenttia oli käyttänyt joskus kannabista (Kuvio 14; liite 4, taulukko 10). Eri mieltä oli 26 prosenttia opiskelijoista ja 37 prosenttia ei ollut samaa eikä eri mieltä (Kuvio 14). Kannabista oli käyttänyt 15 prosenttia eri mieltä olevista vastaajista ja vastaava luku neutraalin kannan kohdalla oli 41 prosenttia (Liite 4, taulukko 10). Jyväskylän ammattikorkeakoulu-opiskelijat toivat esiin aikaisemmassa tutkimuksessa, että kannabis oli heidän mielestään harmiton päihde verrattuna alkoholiin (Holopainen & Mappes 2013, 60). Kuten tupakoinnin kohdalla, myös alkoholia pidetään voimakkaampana päihteenä kannabiksen käyttöön verrattuna (Rönkä & Markkula 2020, 27). Ajattelu-tapa näkyy selkeästi myös TAMKin opiskelijoilla, vaikka kannabista ei ole todettu olevan turvallisempaa alkoholin käyttöön verrattuna. Huomioitavan arvoista oli, että suurimmalla osalla väitteen kanssa samaa mieltä olevilla oli kokemusta kannabiksen käytöstä, joka on voinut vaikuttaa mielipiteen muodostumiseen. Ilmiö

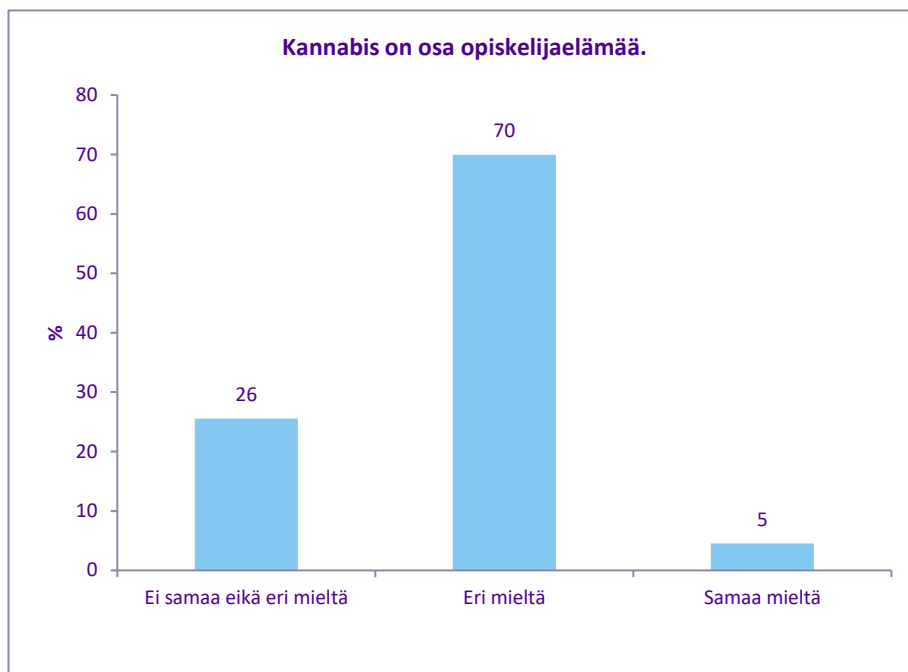
toimii myös toiseen suuntaan, eli henkilöt, jotka eivät olleet käyttäneet kannabista, eivät olleet väitteen kanssa samaa mieltä ja kokemuksen puute voi vaikuttaa mielipiteeseen.

KUVIO 14. Vastaajien mielipiteet kannabiksen turvallisuudesta alkoholin käyttöön verrattuna.

Vastaajista enemmistö eli 70 prosenttia oli eri mieltä siitä, että kannabis on osa opiskelijaelämää ja heistä kannabiksen käyttäjiä oli 34 prosenttia. Vain viisi prosenttia opiskelijoista oli väitteen kanssa samaa mieltä ja 26 prosenttia ei ollut samaa eikä eri mieltä. (Kuvio 15.) Kaikki väitteen kanssa samaa mieltä olevista olivat käyttäneet joskus elämänsä aikana kannabista. Opiskelijoista, jotka eivät olleet samaa eivätkä eri mieltä, oli käyttänyt kannabista 82 prosenttia. (Liite 4, taulukko 11.) Kannabiksen kuulumista opiskelijaelämään ei ole tutkittu aikaisemmin, joten tulos voi olla erilainen muissa korkeakouluissa. Yliopisto-opiskelijoiden käsitys kannabiksesta osana opiskelijaelämää voi olla hyvin erilainen verrattuna ammatikorkeakouluopiskelijoihin ja käsitys voi myös vaihdella riippuen tutkinnosta. Tuloksen perusteella vaikuttaisi siltä, että vastaajan henkilökohtainen kannabiksen käyttö vaikuttaa siihen, että kannabis koetaan osaksi opiskelijaelämää. Kannabiksen käyttäjät ovat todennäköisemmin sitä mieltä, että kannabis on osa opiskelijaelämää, ja henkilöt, jotka eivät ole koskaan kannabista kokeilleet, eivät ole

samaa mieltä. Kaikki kannabista käyttäneet eivät kuitenkaan ajattele kannabiksen kuuluvan osaksi opiskelijaelämään, vaan osa heistä ei ottanut väitteeseen kantaa tai he olivat väitteen kanssa eri mieltä.

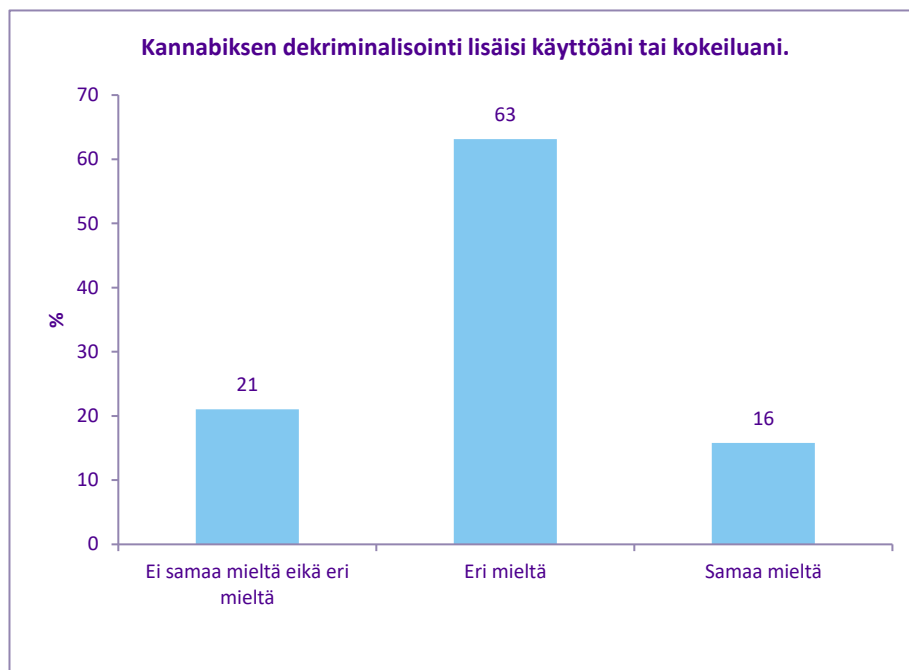

KUVIO 15. Vastaajien mielipiteet kannabiksesta osana opiskelijaelämää.

Enemmistö eli 63 prosenttia vastanneista oli eri mieltä siitä, että kannabiksen dekriminisointi lisäisi vastaajan omaa kannabiksen käyttöä tai kokeilua (Kuvio 16). Heistä 42 prosenttia oli käyttänyt joskus kannabista (Liite 4, taulukko 12). Väittämän kanssa samaa mieltä oli 16 prosenttia opiskelijoista, joista 67 prosenttia oli käyttänyt kannabista joskus elämänsä aikana, ja 21 prosenttia ei ollut samaa eikä eri mieltä väitteen kanssa (Kuvio 16; Liite 4, taulukko 12). Neutraalilla kannalla olevista vastaajista 57 prosenttia oli käyttänyt aiemmin kannabista (Liite 4, taulukko 12). Korkeakouluopiskelijoiden suhtautumista kannabiksen dekriminisoimiseen sekä sen aiheuttamaan kannabiksen käytön lisääntyneeseen käyttöön tai kokeiluun ei ole aikaisemmin tutkittu, mutta halua kokeilla kannabista on mitattu aikaisemmissa tutkimuksissa. Väestötasolla kannabista olisi valmis kokeilemaan 19 prosenttia suomalaisista ja lappeenrantalaisista yliopisto-opiskelijoista 30,6 prosenttia olisi halukas käyttämään kannabista (Sairanen 2020, 55–57). Tulosten

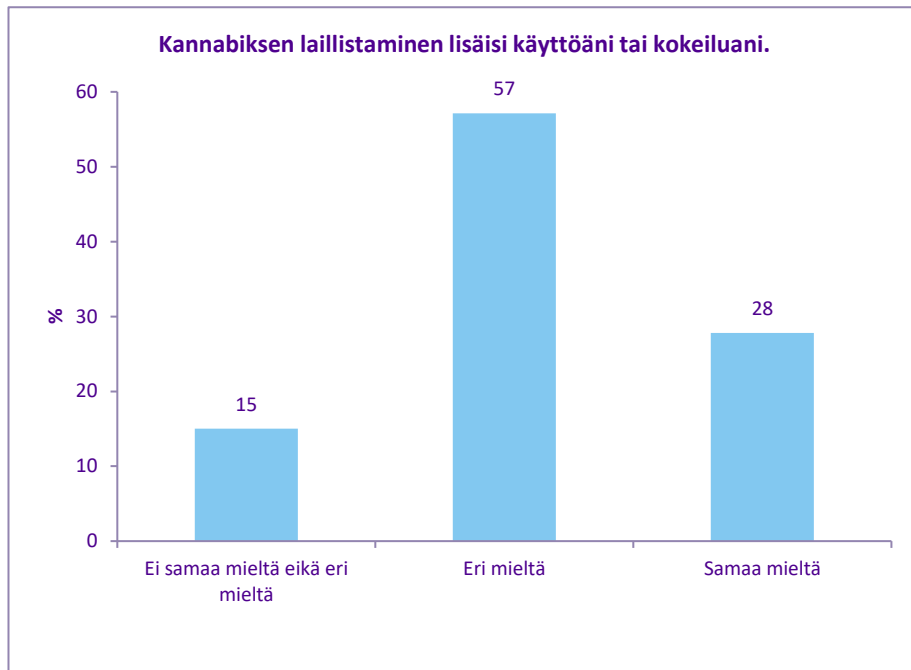
perusteella vaikuttaisi siltä, että TAMKin opiskelijoista pientä prosenttiosaa kiinnostaisi kannabiksen kokeilu tai heidän kannabiksensa käyttö lisääntyisi, mikäli kannabiksen laillinen asema muutettaisiin ja päihde dekriminallisoidisiin.

KUVIO 16. Vastaajien mielipiteet kannabiksen käytön tai kokeilun lisääntymisestä dekriminatisointiin liittyen.

Laillistaminen lisäisi vastaajan omaa kannabiksen käyttöä tai kokeilua 28 prosentin mielestä (Kuvio 17). Väitteen kanssa samaa mieltä olevista, eli joiden kohdalla laillistaminen lisäisi kannabiksen käyttöä tai kokeilua, kannabista oli käyttänyt joskus elämänsä aikana 65 prosenttia (Liite 4, taulukko 13). Laillistaminen ei lisäisi vastaajan omaa kannabiksen käyttöä tai kokeilua 57 prosentin mielestä ja 15 prosenttia opiskelijoista ei ollut samaa eikä eri mieltä väitteen kanssa (Kuvio 17). Eri mieltä väitteen kanssa olevista opiskelijoista, eli joiden kohdalla laillistaminen ei lisäisi kannabiksen käyttöä tai kokeilua, kannabista oli käyttänyt joskus elämänsä aikana 37 prosenttia. Neutraalin kannan kohdalla vastaava luku kannabiksen käytöstä oli 65 prosenttia (Liite 4, taulukko 13.) Karelia-ammattikorkeakoulun sairaanhoitajaopiskelijoista kymmenen prosenttia olisi kiinnostunut kokeilemaan kannabista, mikäli päihteen laillinen asema muutettaisiin laittomasta lailliseksi. TAMKin opiskelijoista suurempi osa olisi kiinnostuneempi kokeilemaan kannabista tai lisäisi sen käyttöä laillistamisen myötä verrattuna Karelia-ammattikorkeakoulun sairaanhoitajaopiskelijoihin. (Pukarinen 2019, 39.) Kannabiksen laillisen

aseman muuttaminen laittomasta huumausaineesta lailliseksi lisäsi siis TAMKin opiskelijoiden kannabiksen kokeilunhalua enemmän.

KUVIO 17. Vastaajien mielipiteet kannabiksen käytön tai kokeilun lisääntymisestä laillisuuteen liittyen.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Opinnäytetyössä oli kaksi tutkimuskysymystä, joista ensimmäisen tarkoitus oli selvittää, kuinka moni TAMKin opiskelijoista käyttää tai on käyttänyt kannabista. Tulosten mukaan lähes puolet TAMKin opiskelijoista on käyttänyt kannabista joskus elämänsä aikana ja suurimmalla osalla käyttö on jäänyt kokeilun tasolle. Määrä on suurempi kuin muissa korkeakouluissa tehdyissä tutkimuksissa ja tulos voisi selittyä kannabiksen saatavuudella. Tampereella kannabista voi olla helpommin saatavilla kuin esimerkiksi Jyväskylässä, Mikkelissä tai Lappeenrannassa. Helppo saatavuus selittäisi kannabiksen säännöllisen käyttäjien määrän, joka oli korkeampi kuin aikaisemmissa vastaavissa tutkimuksissa. Kannabiksen käytön on joka tapauksessa havaittu vaihtelevan alueellisesti (Kosola, Niemelä & Niemelä 2018, 866). Alueelliseen vaihteluun liittyviä tekijöitä voivat olla saatavuuden lisäksi muun muassa paikkakuntalaisten lievemmat kannabisasenteet, joihin voidaan vaikuttaa päihdekasvatuksen avulla. Opiskelijoiden hyvinvointipalveluiden näkökulmasta on hyvä tiedostaa, että TAMKin opiskelijoiden keskuudessa kannabiksen käyttö on hyvin yleistä ja kannabista on todennäköisesti helposti saatavilla. Yksittäisiä opiskelijoita voi olla haastavaa tunnistaa kannabiksen käyttäjiksi, sillä kannabista on käyttänyt joka toinen korkeakouluopiskelija. Kysely on saattanut houkutella kannabista käyttäneitä opiskelijoita vastaamaan, jolloin päihdettä käyttäneiden määrä suhteessa muihin opiskelijoihin on vinoutunut eikä tulos ole tällöin pätevä eli validi.

Opiskelijoista viisi prosenttia koki joskus olleensa huolissaan omasta kannabiksen käytöstään. Määrä on hyvin pieni, mutta ryhmä on tärkeä huomioida oppilaitosten hyvinvointipalveluissa. Kannabiksen käytöstä huolestuminen voi viitata ongelmakäyttöön, joka voi myös olla osa laajempaa päihdeongelmaa (Aalto, Alho & Niemelä 2018, 116). Päihteen käytöstä huolestuminen on subjektiivista, sillä joku voi huolestua päihteen yksittäisestä käyttökerrasta ja toinen huolestuu päivittäisestä käytöstä. Merkittävintä kuitenkin on, että huolestuneet saavat tarvittaessa apua. Korkeakoulut voivat tiedottaa päihdepalveluita tarjoavista tahoista, jolloin opiskelijat voivat itse hakeutua tuen piiriin. Tiedottaminen voi toteutua muun muassa koulun ilmoitustaululla olevien julisteiden kautta tai sähköisesti intranetin tiedotteiden kautta. Opiskelija saisi tällöin tukea tuomatta esiin omaa

mahdollista päihdeongelmaansa. Opiskelijoille suunnattujen hyvinvointipalveluiden henkilökunta voi myös auttaa opiskelijoita ohjautumaan päihdepalveluihin, mikäli opiskelija tuo huolensa ilmi henkilöstölle.

Toisena tutkimuskysymyksenä oli tarkastella TAMKin opiskelijoiden kannabisasenteita. Enemmistö opiskelijoista kannatti kannabiksen dekriminisoimista. Keskustelu kannabiksen ja muiden päihteiden dekriminisoimisesta on lisääntynyt ja dekriminisoimisen kannatus on saattanut nousta opiskelijoiden keskuudessa viime vuonna merkittävästi, etenkin kun puolueet ovat alkaneet ottaa asiaan kantaa (Vihreät 2021; Kokoomusnuoret 2021). Dekriminalisoinnin kannattamisen lisäksi merkittävää oli laillistamisen kannatus, joka hävisi prosentilla laillistamisen vastustajille. Laillistamisen vastustaminen verrattuna kannabiksen dekriminisoimisen kannattamiseen on hieman ristiriitaista. Kenties laillistaminen nähdään opiskelijoiden näkökulmasta liian isona muutoksena nykyiseen tilanteeseen verrattuna ja kannabiksen saaminen kaupasta koetaan riskinä, vaikka sen jakelua valvottaisiin. Lisäksi kannabikseen liitetään porttiteoria, jonka mukaan kannabiksen käyttö voidaan kokea johtavan muiden laittomien huumausaineiden käyttöön (Rassool 2009, 106). Porttiteoriaan nojaavat henkilöt voivat toivoa kannabiksen saatavuuden rajoittamista, joka olisi ristiriidassa laillistamisesta seuraavien toimenpiteiden kanssa, jotka vapauttaisivat kannabiksen markkinoille. Laillisen aseman muuttamisesta seuraavia hyötyjä ja haittoja voidaan pohtia korkeakouluopiskelijoille suunnatussa päihdekasvatuksessa, jos opiskelijoiden ääntä halutaan saada enemmän kuuluviin.

Terveydellisten väitteiden kohdalla enemmistö koki sekä kannabiksen kokeiluun että säännölliseen käyttöön kuuluvan riskejä. Kannabiksen käytöstä aiheutuvat riskit nostetaan lähes aina esiin sekä koulujen päihdekasvatuksessa että julkisessa keskustelussa. Huomiota on saanut etenkin kannabiskykoosiin sairastumisen riski, joka vaatii toistuvaa sekä runsasta päihteen käyttöä (Dahl & Hirschovits 2002, 10). Kannabiksen käytöstä aiheutuvat terveydelliset riskit voidaan todeta tutkimuksin ja opiskelijat vaikuttavat olevan näistä riskeistä tietoisia. Tulosten perusteella päihdekasvatuksen suunnittelussa ei ole suurentunutta tarvetta korostaa terveydellisten riskien olemassaoloa.

Merkittävä osa opiskelijoista ei kuitenkaan ottanut kantaa väitteisiin, joissa kannabiksen vaarallisuutta verrattiin alkoholiin ja tupakointiin. Opiskelijat eivät välttämättä näe tarpeellisena erotella päihteiden käyttöä vaarallisuuden kannalta ja päihteitä voi olla haastavaa verrata keskenään. Kantaa ottaneiden opiskelijoiden vastauksien perusteella kannabis koettiin tupakointia vaarallisemmaksi ja alkoholi kannabista vaarallisemmaksi. Kannabisasenteiden lieventyessä asenteet muita päihteitä kohtaan ovat kuitenkin olleet yhtä kriittiset kuin aikaisemmin (Karjalainen, Pekkanen & Hakkarainen 2020, 35). Etenkin alkoholiin on alettu suhtautumaan kriittisemmin (Rönkä & Markkula 2020, 27). Tulos voi kertoa enemmän opiskelijoiden kriittisemmästä suhtautumisesta alkoholiin kuin kannabiksen kokeemisesta turvallisena. Kannabis ei kuitenkaan aiheuta hallinnan menettämistä samalla tavalla kuin alkoholi, eikä siitä aiheudu krapulan kaltaista jälkitilaa. Päihteiden vertailua voidaan käyttää keinona päihdekasvatuksessa ja erilaisilla keskustelutilaisuuksilla voidaan tarkastella opiskelijoiden mielipidettä tarkemmin.

Kannabiksen ei koettu kuuluvan opiskelijaelämään muiden kuin kannabiksen käyttäjien toimesta. Opiskelijoiden näkökulmaa kannabiksesta osana opiskelijaelämää ei ole tutkittu, mutta kannabiksen käyttö yhdistetään usein hauskanpitoon (Talvitie 2016, 22). Hauskanpito yhdistetään myös opiskelijaelämään ja sitä haetaan usein alkoholin välityksellä opiskelijatapahtumissa. Kannabis voi korvata tiettyjen opiskelijoiden alkoholin käytön, etenkin kun se koetaan vaarattomampana alkoholiin nähden. Opiskelijoiden hyvinvointipalveluiden suunnittelussa on tärkeää olla ajan tasalla opiskelijoiden elämää koskevista asioista ja muutoksista. Jos kannabis koetaan tulevaisuudessa osaksi opiskelijaelämää, myös päihdekasvatuksen täytyy reagoida muutokseen ja muuttaa kasvatusta opiskelijoille ajankohtaisempaan suuntaan. Tällä hetkellä muutokselle ei ole tarvetta.

Kannabiksen laillistamisen tai dekriminisoinnin ei koettu lisäävän opiskelijoiden omaa kannabiksen käyttöä tai kokeilua. Kannabiksen käyttö opiskelijoiden keskuudessa pysyisi siis samanlaisena eikä se herättäisi korostuneempaa kokeilunhalu laillisen aseman muuttumisen jälkeen. Kannabiksen käyttö yleistyy vuosi vuodelta ja opiskelijat saattavat käyttää kannabista välittämättä sen laillisesta asemasta. Päihteen käytöstä kiinnostuneet opiskelijat käyttävät päihdettä joka tapauksessa, mutta sen käyttöön välinpitämättömästi suhtautuvat eivät käyttäisi

sitä edes laillistamisen jälkeen kaupasta ostettuna. Päihdekasvatus ja hyvinvointipalvelut voivat huomauttaa kannabiksen käytön aiheutuvista laillisista seurauksista opiskelijoille. Tietoa mahdollisista rangaistuksista voidaan välittää samalla tavalla kuin tietoa tuen saamisesta päihdeongelmaan.

Opinnäytetyön molempiin tutkimuskysymyksiin saatiin selkeät vastaukset ja tutkimuksen tulokset olivat samankaltaisia kuin vastaavissa aikaisemmissa tutkimuksissa, vaikka tutkimukseen vastasi noin prosentti kaikista TAMKin opiskelijoista. Tulosten samankaltaisuuden perusteella TAMKin opiskelijoiden kannabiksen käytöstä ja kannabisasenteista ei tarvitse huolestua. Päihdevalistusta ja opiskelijoiden hyvinvointipalveluita kehittäessä on kuitenkin hyvä muistaa tiettyjen tulosten poikkeavuudet vastaavista tutkimuksista ja kannabiksen yleistyvä luonne. Kannabis voi jatkossa korvata alkoholin käytön yhä useamman opiskelijan kohdalla, minkä lisäksi sitä voidaan käyttää alkoholin käytön ohella. Tarvittaessa opiskelijoille voidaan suunnata hyvinvointipalveluita, joiden kautta opiskelijoiden on helppo saada apua päihteiden käytöstä aiheutuviin huoliin sekä etenkin kannabiksen käyttöön. Leimaantumisen riski on tärkeä tiedostaa ja opiskelijoilla täytyy antaa mahdollisuus hakea apua ilman ongelman tuomista koulun tietoon. Lisäksi päihdekasvatuksen suunnittelussa on hyvä muistaa, että kannabiksen käyttö on yhä yleisempää ja kannabiksen käyttäjillä voivat olla lievemmät asenteet kannabista kohtaan kuin muilla opiskelijoilla. Päihdekasvatuksen oletuksena kannattaa olla ajatus siitä, että noin joka toinen on saattanut käyttää kannabista ja suurin osa heistä on todennäköisesti kokeillut sitä joskus elämässään. Kannabis ei siis ole korkeakouluopiskelijoille vieras huumausaine.

Opinnäytetyötutkimustani rajoitti vastaajien pienen määrän lisäksi tutkimuksen arkaluontoisuuteen liittyvät seikat. Tutkimus ei saanut kerätä tarkkaa tietoa, josta yksittäisen opiskelijan voisi tunnistaa, sillä tämä velvoittaisi tutkimuksen tekijää tekemään rikosilmoituksen ja tätä vastuuta ei suositeltu AMK-opinnäytetyötä tekeväälle. Tämän vuoksi kyselyssä ei voitu kysyä vastaajan tarkkaa ikää, opiskeluvuotta tai tutkinto-ohjelmaa. Nämä tiedot olisivat varmasti antaneet lisää mielenkiintoista tietoa kannabiksen käytöstä ja kannabisasenteista. Esimerkiksi sosi-aali- ja terveysalan opiskelijoiden kannabiksen käyttö ja kannabisasenteet voivat olla hyvin erilaisia kuin insinööriopiskelijoilla. Samalla voisi tarkastella, onko jokin ryhmä yli- tai aliedustettuna kyselyssä. Opinnäytetyön tutkimuskyselyä jaettiin

etenkin sosionomiopiskelijoiden keskuudessa, joten sosiaali- ja terveysalan opiskelijat voivat olla yliedustettuna otoksessa.

Alun perin tarkoitukseni oli toteuttaa kysely sekä TAMKin että Tampereen yliopiston opiskelijoille. Tutkimusluvut olisi pitänyt hakea erikseen, joten rajasin tutkimuksen vain TAMKin opiskelijoihin. Jatkotutkimuksena olisi mielenkiintoista tietää, eroaako Tampereen yliopiston opiskelijoiden kannabiksen käyttö ja kannabisasenteet TAMKin opiskelijoista. Molemmat oppilaitokset sijaitsevat Tampereella, joten esimerkiksi kannabiksen saatavuus on sama. Tutkimus voidaan toteuttaa myös eri paikkakunnalla sijaitsevassa korkeakoulussa, jolloin tämän opinnytetyön tuloksia voidaan verrata toisen korkeakoulun tuloksiin. Eri oppilaitoksiin voi hakeutua erilaisia oppilaita, vaikka oppilaitos olisi ammattikorkeakoulu, kuten tässä tutkimuksessa. Kannabiksen yleistyvän luonteen vuoksi olisi mielenkiintoista tietää, muuttuuko TAMKin opiskelijoiden kannabiksen käyttö ja kannabisasenteet viiden tai kymmenen vuoden kuluttua tästä tutkimuksesta.

Opinnäytetyön tavoite saavutettiin ja opinnäytetyö lähetettiin TAMK Parvi-hankkeelle. Opinnäytetyöprosessin aikana opin paljon uutta kannabiksesta ja siihen liittyvistä lieveilmiöistä. Vastaavanlaiset tutkimukset opiskelijoiden päihteiden käytöstä ja päihdeasenteista tuottavat tärkeää tietoa eri oppilaitosten opiskelijoiden suhtautumisesta päihteisiin. Tutkimukset voivat nostaa esiin paikallisia lieveilmiöitä, jotka eivät tule tietoon, kun kyselyitä tehdään väestötasolla. Päihteiden saatavuus eroaa paikkakuntien välillä ja opiskelijoiden asenteet voivat riippua jo kotipaikkakunnasta lähtien. Saatu tieto hyödyttää joka tapauksessa tahoja, jotka kehittävät opiskelijoiden hyvinvointiin liittyviä palveluita. Tulevaisuudessa opiskelijabileissa voi kiertää yhä enenevässä määrin kannabissätkät – mutta käykö näin jokaisella paikkakunnalla?

LÄHTEET

Aalto, M., Alho, H. & Niemelä, S. 2018. Huume- ja lääkeriippuvuudet. 1. painos. Helsinki: Duodecim Oy.

Dahl, P. & Hirschovits, T. 2002. Tästä on kyse – tietoa päihteistä. 4. painos. Helsinki: YAD Youth Against Drugs ry.

Hakkarainen, P. & Karjalainen, K. 2017. Pilvee, pilvee. Kannabiksen käyttötavat, käyttäjät ja poliittiset mielipiteet. Yhteiskuntapolitiikka 82; 1.

Hakkarainen, P., Karjalainen, K. & Salasuo, M. 2020. Nuoret, entiset nuoret ja huumeet. Miten sukupolvi näkyy huumeiden käytössä ja huumemielipiteissä? Yhteiskuntapolitiikka 85 (2020); 5–6.

Heimo, T. & Tähkävuori, J. 2016. Yhteistyöllä lisäresurssia ja jatkuvuutta päihdekasvatukseen. Teoksessa Lundbom, P. & Vuohelainen, E. (toim.) Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja, 23. Ehkäisevä päihdetyö ammattikorkeakouluissa: miksi ja miten. E-kirja. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu. Viitattu 13.10. 2022. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/116225/978-952-456-245-4.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Holopainen, S. & Mappes, H. 2013. Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijoiden psykoaktiivisten aineiden käyttö. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Hoitotyön ja sosiaalialan koulutusohjelmat. Opinnäytetyö. Viitattu 27.3.2022. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/63393/Holopainen_Satu.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Huumausaineiden laillisuus ja käytön rangaistavuus. 2022. THL. Verkkosivu. Päivitetty 5.5.2022. Viitattu 18.9.2022. <https://thl.fi/fi/web/alkoholi-tupakka-ja-riippuvuudet/huumeet/huumausainepolitiikka/huumausaineiden-laillisuus-ja-kayton-rangaistavuus>

Hyvä tieteellinen käytäntö. n.d. Tampereen yliopiston ja Tampereen ammattikorkeakoulun verkkosivut. Viitattu 9.4.2022. <https://www.tuni.fi/fi/tutkimus/vas-tuullinen-tiede/hyva-tieteellinen-kaytanto#expander-trigger--570ecf36-d3b0-4afd-9e49-92c32d5de83f>

Kannabiksen käyttö Suomessa. 2021. THL. Verkkosivusto. Päivitetty 20.4.2021. Viitattu 20.3.2022. <https://thl.fi/fi/web/alkoholi-tupakka-ja-riippuvuudet/huumeet/kannabis/kannabiksen-kaytto-suomessa>

Karjalainen, K., Pekkanen, N. & Hakkarainen, P. 2020. Suomalaisten huumeiden käyttö ja huumeasenteet. Huumeaiheiset väestökyselyt Suomessa 1992–2018. THL. Viitattu 28.3.2022. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/139059/URN_ISBN_978-952-343-441-7.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Keskeiset käsitteet. 2020. THL. Verkkosivu. Päivitetty 15.12.2020. Viitattu 1.10.2022. <https://thl.fi/fi/web/alkoholi-tupakka-ja-riippuvuudet/ehkaiseva-paihdeyto/mita-ehkaiseva-paihdeyto-on/keskeiset-kasitteet>

Kokoomusnuoret. 2021. Kokoomusnuoret tyytyväisiä vihreiden uudesta kannabis-kannasta. Verkkosivu. Julkaistu 12.9.2021. Viitattu 28.9.2022. <https://www.kokoomusnuoret.fi/tiedotteet/2021/09/kokoomusnuoret-tyytyvaisia-vihreiden-uudesta-kannabis-kannasta/>

Kosola, S., Niemelä, E. & Niemelä, S. 2018. Päihdekokeilut. Normaaliala nuoruutta vai alkava häiriö? Duodecim 134. Viitattu 20.8.2022. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/301394/duo14288.pdf?sequence=1>

Kunttu, K., Pesonen, T. & Saari, J. 2017. Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimus 2016. Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön tutkimuksia 48. PDF-tiedosto. Viitattu 28.3.2022. Ladattavissa sivustolta <https://www.yths.fi/yths/tutkimus-ja-julkaisut/korkeakouluopiskelijoiden-terveystutkimus/>

Lappalainen-Lehto, R., Romu, M-L. & Taskinen, M. 2008. Haasteena päihteet. Ammatillisen päihdetyön perusteita. 1. painos. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.

Nummenmaa, L., Holopainen, M. & Pulkkinen, P. 2017. Tilastollisten menetelmien perusteet. 1.–3. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Pesonen, H. & Kinanen, S. 2015. Terveysalan opiskelijoiden huumeiden käyttö ja huumetietämys. Mikkelin ammattikorkeakoulu. Sairaanhoidajakoulutus. Opin- näytetyö. Viitattu 28.3.2022. <https://core.ac.uk/download/pdf/38129106.pdf>

Pukarinen, M. 2019. Sairaanhoidajaopiskelijoiden päihteiden käyttö ja sen yhteys omiin asenteisiin ja ammatillisuuteen. Karelia-ammattikorkeakoulu. Sairaanhoidajakoulutus. Opinnäytetyö. Viitattu 28.3.2022. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/190909/Pukarinen_Maiju_2019_06_06.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Raitasalo, K. & Härkönen, J. 2019. Tilastoraportti. Nuorten päihteidenkäyttö ja rahapelaaminen – ESPAD-tutkimus 2019. Viitattu 28.3.2022. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/138792/ESPAD_tilastoraportti2019.pdf?sequence=6&isAllowed=y

Rassool, G. 2009. Alcohol and Drug Misuse. A Handbook for Students and Health Professionals. 1. Painos. Lontoo ja New York: Routledge.

Rönkä, S. & Markkula, J. (toim.) 2020. Huuometilanne Suomessa 2020. THL. Vantaa: Punamusta Oy. E-Kirja. Viitattu 20.3.2022. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/140710/URN_ISBN_978-952-343-576-6.pdf

Sairanen, J. 2020. Yliopisto-opiskelijoiden huumausaineiden käyttö Lappeenrannassa. Poliisiammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Viitattu 20.3.2022. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/352325/Yliopisto-opiskelijoiden%20huumausaineiden%20k%C3%A4ytt%C3%B6%20Lappeenrannassa.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Talvitie, M. 2016. Nuorten kokemuksia kannabiksen käytöstä. Tampereen yliopisto. Hoitotiede. Pro Gradu -tutkielma. Viitattu 20.8.2022. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/99116/gradu07313.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

TAMK Parvi. 2021. Tampereen yliopiston ja Tampereen ammattikorkeakoulun verkkosivut. Julkaistu 22.4.2021. Päivitetty 30.8.2022. Viitattu 9.9.2022. <https://www.tuni.fi/opiskelijan-opas/kasikirja/tamk/opiskelun-ja-hyvinvoinnin-tuki/hyvinvoinnin-tuki/tamk-parvi-kalenteri-toiminta-ja-tukipalvelut>

Tapio, M. 2016. Puuttumis- ja pahoinvointiohjelmista kohti yhteisötason hyvinvointityötä. Teoksessa Lundbom, P. & Vuohelainen, E. (toim.) Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja, 23. Ehkäisevä päihdetyö ammattikorkeakouluissa: miksi ja miten. E-kirja. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu. Viitattu 1.10.2022. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/116225/978-952-456-245-4.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Tilastokeskus. 2014. Ammatillisessa koulutuksessa eri-ikäisiä. Verkkosivusto. Päivitetty 29.1.2014. Viitattu 20.8.2022. https://tilastokeskus.fi/til/opiskt/2012/opiskt_2012_2014-01-29_kat_001_fi.html

Tilastokeskus. 2022. Ammattikorkeakoulutuksen suosio kasvoi edelleen vuonna 2021. Verkkosivusto. Julkaistu 19.4.2022. Viitattu 23.8.2022. <https://www.stat.fi/julkaisu/ckttron1c8cpe0b00szu3mseq>

Tresilienssi. n.d. Tampereen yliopiston ja Tampereen ammattikorkeakoulun verkkosivut. Viitattu 28.3.2022. <https://www.tuni.fi/fi/tutkimus/tresilienssi-vahvaa-yhteiskehittamista-ja-ohjausta-opiskelijoiden-hyvinvoinnin-tueksi>

Vihreät. 2021. Päihdepolitiikan tärkein tehtävä on haittojen vähentäminen: kaksi näkökulmaa kannabiksen lainsäädännölliseen asemaan. Vihreiden blogi. Verkkosivusto. Julkaistu 13.9.2021. Viitattu 28.3.2022. <https://www.vihreat.fi/ajan-kohtaista/paihdepolitiikan-tarkein-tehtava-on-haittojen-vahentaminen-kaksi-nakokulmaa-kannabiksen-lainsaadannolliseen-asemaan/>

LIITTEET

Liite 1. Kysely TAMKin opiskelijoiden kannabiksen käytöstä ja kannabisasenteista

1. Minkä ikäinen olet?

19–24

25–30

31–36

37–42

43–48

49–54

55–60

61–66

2. Minkä koet sukupuoleksesi?

Mies, Nainen, Muu

3. Oletko käyttänyt kannabista elämäsi aikana?

Kyllä, en

4. Kuinka usein käytät kannabista?

Päivittäin, vähintään kerran viikossa, muutaman kerran kuukaudessa, noin kerran kuukaudessa, harvemmin kuin kerran kuukaudessa, olen käyttänyt kannabista ja lopettanut sen käytön, olen kokeillut kannabista, en ole käyttänyt kannabista

5. Koetko käyttäväsi kannabista säännöllisesti? Kyllä, en

6. Oletko ollut huolissasi kannabiksen käytöstäsi? Kyllä, en

Mitä mieltä olet seuraavista väitteistä?

7. Kannabis pitäisi dekriminolisoida. Samaa mieltä, ei samaa eikä eri mieltä, eri mieltä.

8. Kannabis pitäisi laillistaa. Samaa mieltä, ei samaa eikä eri mieltä, eri mieltä.

9. Kannabiksen kokeilussa ei ole terveydellisiä riskejä. Samaa mieltä, ei samaa eikä eri mieltä, eri mieltä.

10. Kannabiksen säännöllisessä käytössä ei ole terveydellisiä riskejä. Samaa mieltä, ei samaa eikä eri mieltä, eri mieltä.

11. Kannabiksen käyttö on turvallisempaa kuin tupakointi. Samaa mieltä, ei samaa eikä eri mieltä, eri mieltä.
12. Kannabiksen käyttö on turvallisempaa kuin alkoholin käyttö. Samaa mieltä, ei samaa eikä eri mieltä, eri mieltä.
13. Cannabis on osa opiskelijaelämää. Samaa mieltä, ei samaa eikä eri mieltä, eri mieltä.
14. Kannabiksen dekriminointi lisääisi käyttöäni tai kokeilua. Samaa mieltä, ei samaa eikä eri mieltä, eri mieltä.
15. Kannabiksen laillistaminen lisääisi kannabiksen käyttöäni tai kokeilua. Samaa mieltä, ei samaa eikä eri mieltä, eri mieltä.

Liite 2. Saatekirje kyselyn alussa

Hyvä TAMKin opiskelija!

Olen 3.vuoden sosionomiopiskelija, myöskin TAMKista, ja teen opinnäytettäni yhteistyössä TreSilienssi-hankkeen kanssa. Opinnäytetyössäni kartoitetaan TAMKin opiskelijoiden kannabiksen käyttöä sekä asenteita kannabikseen liittyen. Tätä tietoa voidaan hyödyntää muun muassa opiskelijoiden hyvinvointiin liittyvien palveluiden suunnittelussa.

Tutkimus suoritetaan sähköisen kyselylomakkeen avulla, johon vastaamiseen menee korkeintaan noin kymmenen minuuttia. Vastauksia kerätään 11.5.–1.6. Kyselyssä kerätään tietoa myös vastaajien iästä sekä sukupuolesta. Kyselyssä on valmiit vastausvaihtoehdot ja kannabisasenteita kysytään väittämien avulla.

Kyselyn tuottamaa tietoa käsitellään täysin anonymisti ja luottamuksellisesti. Mitään tietoja ei voida yhdistää yksittäisiin opiskelijoihin. Kenenkään vastaajan tiedot eivät paljastu, kun aineistoa tilastoidaan. Tutkimusaineisto tuhoetaan opinnäytetyön valmistuttua ja itse opinnäytetyön voi lukea Theseuksen kautta.

Opinnäytetyötäni ohjaa TAMKin lehtori Juha Santala. Vastaan mielelläni kysymyksiin, joita opinnäytetyöni herättää.

Yhteistyöstä kiittäen,

Karoliina Kirjavainen

karoliina.kirjavainen@tuni.fi

Liite 3. Tietosuojaseloste

Opinnäytetutkimuksen tietosuojailmoitus 19.11.2020 1 (1)
EU:n tietosuoja-asetus (106/679), art. 12–14

Rekisterin nimi	Kannabiksen käyttö ja kannabisasenteet TAMKin opiskelijoilla
Päiväys	9.4.2022
Rekisterinpitäjä(t)	Karoliina Kirjavainen karoliina.kirjavainen@tuni.fi
Ohjaaja tai oppilaitoksen yhteyshenkilö	Juha Santala juha.santala@tuni.fi
Henkilötietojen käsittelytarkoitus ja käsittelyperuste	Henkilötietojasi käsitellään kannabiksen käyttöön ja kannabisasenteisiin liittyvässä opinnäytetutkimuksessa. Opinnäytetyö tehdään yhteistyössä TreSilienssi-hankkeen kanssa, jonka tavoitteena on lisätä opiskelijoiden hyvinvointia. Henkilötietoja ei jaeta hankkeelle. Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Henkilötietojen käsittelyperusteena on: a) suostumus. Suostumuksen voi peruuttaa milloin tahansa ilmoittamalla tästä rekisterinpitäjälle. Suostumuksen peruuttaminen ei vaikuta ennen suostumuksen peruuttamista suoritettujen käsittelyjen lainmukaisuuteen. Opinnäytetutkimuksen ohjaajalla voi olla pääsy aineistoon opinnäytetyön ohjaamista ja tarkastamista varten. Tällöin rekisterinpitäjänä on Tampereen ammattikorkeakoulu ja käsittelyperusteena yleisen edun mukainen opetustehtävä.
Henkilötietojen säilytysaika	Opinnäytteen/opinnäytteiden valmistuttua aineisto ja henkilötiedot tuhoetaan. Siltä osin kuin ohjaajalla on pääsy aineistoon opinnäytetyön ohjaamista ja tarkastamista varten, ohjaajat ja tarkastajat käsittelevät henkilötietoja ainoastaan niin kauan kuin on tarpeellista työn hyväksymistä varten.
Rekisterin tietosisältö ja tietolähteet	Opinnäytetyö toteutetaan kyselylomakkeella, jossa kysytään vastaajan ikää, sukupuolta, kannabiksen käyttöä sekä mielipidettä kannabista koskeviin väittämiin. Tiedot kerätään tutkittavilta itseltään kyselylomakkeen avulla.
Rekisteröidyn oikeudet	Tietosuojalainsäädännön mukaisesti sinulle kuuluu oikeus saada pääsy tietoihin, oikeus tietojen poistamiseen (oikeus tulla unohtetuksi), rajoittaa tietojen käsittelyä ja vastustaa henkilötietojen käsittelyä. Jos haluat käyttää jotain oikeuttasi, ota yhteys rekisterinpitäjään karoliina.kirjavainen@tuni.fi
Oikeus valittaa viranomaiselle	Sinulla on oikeus tehdä valitus henkilötietojen käsittelyä valvovalle viranomaiselle, jos epäilet henkilötietojasi käsiteltävän vastoin tietosuojalainsäädäntöä: tietosuoja.fi, puh: 0295666700, sähköposti: tietosuoja@om.fi
Henkilötietojen vastaanottajat	Henkilötietojasi ei luovuteta ulkopuolisille.
Rekisterin suojauksen periaatteet	Manuaalinen aineisto säilytetään lukitussa tilassa/kaapissa. Digitaalinen aineisto suojataan käyttäjätunnuksella ja salasanalla tai kaksivaiheisella käyttäjän tunnistuksella (MFA). Aineistosta poistetaan suorat tunnistetiedot. Tiedostot ja tiedonsiirto suojataan käyttäjätunnuksella ja salasanalla.

Liite 4. Taulukot

%	<i>En ole käyttänyt kannabista</i>	<i>Harvemmin kuin kerran kuu-kaudessa</i>	<i>Muutamankerran kuu-kaudessa</i>	<i>Noin kerran kuu-kaudessa</i>	<i>Olen kokeillut kannabista</i>	<i>Olen käyttänyt kannabista ja lopettanut sen käytön</i>	<i>Päivittäin</i>	<i>Vähintään kerran viikossa</i>	<i>Yht.</i>
19-24	49	47	67	50	31	40	0	0	42
25-30	18	20	0	50	43	60	0	67	27
31-36	16	33	33	0	11	0	100	33	18
37-42	6	0	0	0	3	0	0	0	4
43-48	7	0	0	0	6	0	0	0	5
49-54	3	0	0	0	6	0	0	0	3
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	67	15	3	2	35	5	2	3	132

TAULUKKO 1. Ristiintaulukointi iästä ja kannabiksen käytön yleisyydestä.

%	<i>En ole käyttänyt kannabista</i>	<i>Harvemmin kuin kerran kuu-kaudessa</i>	<i>Muutamankerran kuu-kaudessa</i>	<i>Noin kerran kuu-kaudessa</i>	<i>Olen kokeillut kannabista</i>	<i>Olen käyttänyt kannabista ja lopettanut sen käytön</i>	<i>Päivittäin</i>	<i>Vähintään kerran viikossa</i>	<i>Yht.</i>
En	100	87	33	100	100	100	0	0	93
Kyllä	0	13	67	0	0	0	100	100	7
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	67	15	3	2	35	5	2	3	132

TAULUKKO 2. Ristiintaulukointi kannabiksen käytön koetusta säännöllisyydestä sekä kannabiksen käytön yleisyydestä.

%	<i>En ole käyttänyt kannabista</i>	<i>Harvemmin kuin kerran kuu-kaudessa</i>	<i>Muutaman kerran kuu-kaudessa</i>	<i>Noin kerran kuu-kaudessa</i>	<i>Olen kokeillut kannabista</i>	<i>Olen käyttänyt kannabista ja lopettanut sen käytön</i>	<i>Päivittäin</i>	<i>Vähintään kerran viikossa</i>	<i>Yht.</i>
En	100	93	100	50	97	60	50	67	95
Kyllä	0	7	0	50	3	40	50	33	5
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100
N	67	15	3	2	35	5	2	3	132

TAULUKKO 3. Ristiintaulukointi huolissan olosta omaan kannabiksen käyttöön liittyen sekä kannabiksen käytön yleisyydestä.

%	<i>En</i>	<i>Kyllä</i>	<i>Yht.</i>
En	94	71	93
Kyllä	6	29	7
Yht.	100	100	100
N	125	7	132

TAULUKKO 4. Ristiintaulukointi huolissaan olosta oman kannabiksen käyttöön liittyen sekä kannabiksen käytön koetusta säännöllisyydestä.

%	<i>Ei samaa eikä eri mieltä</i>	<i>Eri mieltä</i>	<i>Samaa mieltä</i>	<i>Yht.</i>
En	76	85	29	51
Kyllä	24	15	71	49
Yht.	100	100	100	100
N	21	34	77	132

TAULUKKO 5. Ristiintaulukointi kannabiksen dekriminisoinnista sekä kannabiksen käytöstä.

<i>%</i>	<i>Ei samaa eikä eri mieltä</i>	<i>Eri mieltä</i>	<i>Samaa mieltä</i>	<i>Yht.</i>
En	50	78	23	51
Kyllä	50	22	77	49
Yht.	100	100	100	100
N	36	49	47	132

TAULUKKO 6. Ristiintaulukointi kannabiksen laillistamisesta sekä kannabiksen käytöstä.

<i>%</i>	<i>Ei samaa eikä eri mieltä</i>	<i>Eri mieltä</i>	<i>Samaa mieltä</i>	<i>Yht.</i>
En	31	66	32	51
Kyllä	69	34	68	49
Yht.	100	100	100	100
N	36	74	22	132

TAULUKKO 7. Ristiintaulukointi kannabiksen kokeilun terveydellisistä vaikutuksista sekä kannabiksen käytöstä.

%	<i>Ei samaa eikä eri mieltä</i>	<i>Eri mieltä</i>	<i>Samaa mieltä</i>	Yht.
En	41	56	29	51
Kyllä	59	44	71	49
Yht.	100	100	100	100
N	32	93	7	132

TAULUKKO 8. Ristiintaulukointi kannabiksen säännöllisen käytön terveydellisistä vaikutuksista sekä kannabiksen käytöstä.

%	<i>Ei samaa eikä eri mieltä</i>	<i>Eri mieltä</i>	<i>Samaa mieltä</i>	Yht.
En	62	64	19	51
Kyllä	38	36	81	49
Yht.	100	100	100	100
N	53	42	37	132

TAULUKKO 9. Ristiintaulukointi kannabiksen turvallisuudesta verrattuna tupakkointiin sekä kannabiksen käytöstä.

%	<i>Ei samaa eikä eri mieltä</i>	<i>Eri mieltä</i>	<i>Samaa mieltä</i>	Yht.
En	59	85	18	51
Kyllä	41	15	82	49
Yht.	100	100	100	100
N	49	34	49	132

TAULUKKO 10. Ristiintaulukointi kannabiksen turvallisuudesta verrattuna alkoholin käyttöön sekä kannabiksen käytöstä.

%	<i>Ei samaa eikä eri mieltä</i>	<i>Eri mieltä</i>	<i>Samaa mieltä</i>	Yht.
En	18	66	0	51
Kyllä	82	34	100	49
Yht.	100	100	100	100
N	34	92	6	132

TAULUKKO 11. Ristiintaulukointi kannabiksesta osana opiskelijaelämää sekä kannabiksen käytöstä.

%	<i>Ei samaa mieltä eikä eri mieltä</i>	<i>Eri mieltä</i>	<i>Samaa mieltä</i>	Yht.
En	43	58	33	51
Kyllä	57	42	67	49
Yht.	100	100	100	100
N	28	83	21	132

TAULUKKO 12. Ristiintaulukointi kannabiksen dekriminälisöinnin vaikutuksesta vastaajan kannabiksen käytön tai kokeilun lisäämiseen sekä kannabiksen käytöstä.

%	<i>Ei samaa mieltä eikä eri mieltä</i>	<i>Eri mieltä</i>	<i>Samaa mieltä</i>	Yht.
En	35	63	35	51
Kyllä	65	37	65	49
Yht.	100	100	100	100
N	20	75	37	132

TAULUKKO 13. Ristiintaulukointi kannabiksen laillistamisen vaikutuksesta vastaajan kannabiksen käytön tai kokeilun lisäämiseen sekä kannabiksen käytöstä

